

BIULETYN

Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego

Nr 2 – CZERWIEC 2006

Zarząd Krajowy Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego
00-042 WARSZAWA, ul. Nowy Świat 49
tel./faks 022 827 99 04, tel. 022 827 45 29
e-mail: zk@pte.pl

Oddziały Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego

BIALYSTOK
15-732, ul. CHOROSZCZAŃSKA 31
tel. 085 652 09 25
e-mail: ejsmont@wse.edu.pl

BIELSKO-BIAŁA
43-309, ul. WILLOWA 2
tel./faks 033 816 36 80
e-mail: partship@pte.bielsko.pl

BYDGOSZCZ
85-034, ul. DŁUGA 34
tel. 052 322 65 52, faks 052 322 67 81
e-mail: pte@ic.net.pl

CZĘSTOCHOWA
42-200, ul. KILIŃSKIEGO 32/34
tel. 034 324 97 33
e-mail: opte@wp.pl

ELBLĄG
82-300, ul. KRÓLEWIECKA 108
tel./faks 055 234 41 36

GDAŃSK
80-830, ul. DŁUGI TARG 46/47
tel. 058 301 54 61, 301 99 71, faks 058 301 52 46
e-mail: gdansk@pte.pl

GLIWICE
44-100, ul. ZWYCIĘSTWA 47
tel. 032 231 45 84, faks 032 331 30 82
e-mail: ptegliwice@poczta.onet.pl

KATOWICE
40-129, ul. MISJONARZY OBLATÓW 27
tel./faks 032 259 88 78, 032 258 07 33
e-mail: katowice@pte.pl

KIELCE
25-709, ul. MIELCZAŃSKIEGO 45, p. 5
WSP, Wydział zarządzania
tel./faks 041 345 47 77
e-mail: rol.10@kielce.uw.gov.pl

KOSZALIN
75-254, ul. FRANCISZKAŃSKA 52
tel./faks 094 343 33 33
e-mail: koszalin@pte.pl

KRAKÓW
30-003, ul. LUBELSKA 21
tel. 012 634 32 59, faks 012 634 03 81
e-mail: krakow@pte.pl

LEGNICA
59-220, RYNEK 28
tel. 076 852 38 72
e-mail: ptelegnica@wp.pl

LUBLIN
20-805 ul. STRZELECKA 61
tel. 081 746 65 65

ŁÓDŹ
90-608, ul. WÓLCZAŃSKA 51
tel. 042 632 28 17, faks 042 630 20 43
e-mail: lodz@pte.pl

OLSZTYN
10-117, ul. 1 MAJA 13
tel. 089 527 24 49, 089 527 58 25
e-mail: pte@pteolsztyn.edu.pl

OPOLE
45-082, ul. OZIMSKA 46a
UNIWERSYTET OPOLSKI, WYDZIAŁ EKONOMICZNY
tel. 077 454 51 22 w. 127

POZNAŃ
60-697, ul. KLASZTORNA 24/25
tel. 061 852 86 91 tel./faks 061 851 90 58
e-mail: info@pte.poznan.pl

RZESZÓW
35-045, ul. HETMAŃSKA 15
tel. 017 853 36 49, faks 017 853 38 15
e-mail: pte-rzeszow@softel.pl

SZCZECIN
71-414, pl. KILIŃSKIEGO 3
tel. 091 455 34 55, faks 091 455 34 71
e-mail: pte@pte.szczecin.pl

TORUŃ
87-100, ul. KOPERNIKA 21
tel. 056 622 79 44
e-mail: ptetorun@tlen.pl

WAŁBRZYCH
58-300, ul. SZMIDTA 4a
tel. 074 842 62 60

WARSZAWA
02-594, ul. J. BRUNA 32
tel. 022 825 44 14, faks 022 825 46 70
e-mail: pteprofit@wp.pl

WROCŁAW
50-146, ul. ŁACIARSKA 28
tel./faks 071 343 63 18
e-mail: pte-wroclaw@o2.pl

ZIELONA GÓRA
65-066, ul. ŻEROMSKIEGO 3, skr. 165
tel. 068 327 04 19, faks 068 320 25 89
e-mail: ptezgora@pte.pl

Redaguje zespół w składzie: Adam Cymer, Józef Łobocki (kierownik zespołu), Andrzej Muszyński, Artur Pollok, Stanisław Rudolf

Biuro ZK PTE, 00-042 Warszawa, ul. Nowy Świat 49, tel./faks 022 827 99 04, e-mail: zk@pte.pl

Produkcja Bartgraf, tel. 022 625 55 48, faks 022 621 14 55

Nakład 700 egz.

Zapraszamy do dyskusji

Doświadczamy obecnie (aż nader chyba wyraziście) szybkich i burzliwych przemian w sferze ekonomii i życia społecznego. Zarazem jednak burzliwość przemian sprzyja powstawaniu rozmaitych mitów i populistycznych propozycji programów, niekiedy wbrew logice i wiedzy ekonomicznej, a nawet prawu.

Tym większym wyzwaniem staje się dla PTE statutowe zadanie upowszechniania wiedzy ekonomicznej i przeciwdziałania nieprawdom, mitom ekonomicznym. Wskazuje to na konieczność pobudzania na forum PTE publicznego dyskursu w sprawach społecznych i gospodarczych.

Obecnie, wspólnie z **Klubem Dziennikarzy Biznesowych Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich realizowane jest konwersatorium „Czwartki u ekonomistów” (szerzej na ten temat w artykule M. Makowieckiego).**

Pobudzeniu dyskursu ma też służyć projekt *„Ekonomiści polscy w świecie”* (vide – <http://www.pte.pl/pte/apel.doc>), ukierunkowany na ożywienie i rozszerze-

nie współpracy z ekonomistami wywodzącymi się z Polski, ale zamieszkałymi na stałe za granicą. Osiągają oni w wielu krajach świata znaczące sukcesy w życiu zawodowym, w tym m.in. w nauce i dydaktyce. Jesteśmy głęboko przekonani, że nawiązanie tego typu współpracy mogłoby przynieść wiele efektów synergicznych i wzajemnych korzyści – przede wszystkim intelektualnych, choć zapewne nie tylko.

Upowszechnianiu wiedzy ekonomicznej służą też seminaria i konferencje naukowe. Jedno z seminariów (zorganizowane 2 czerwca br.) pt. **„Perspektywy transformacji gospodarczej w Polsce”** traktujemy jako pierwsze z cyklu tzw. seminariów przedkongresowych, tj. poprzedzających planowany na początek 2007 r. VIII Kongres Ekonomistów Polskich. Seminarium to bazowało na najnowszej książce profesorów Macieja Baltowskiego i Macieja Miszewskiego na temat transformacji, wydanej przez Wydawnictwo Naukowe PWN. Rada Naukowa PTE planuje kolejne seminaria – w tym m.in. nt. ładu instytucjonalnego.

Szczególnie doniosłym przedsięwzięciem jest też konferencja historyczna, zorganizowana 8 czerwca br. dla upamiętnienia 50. rocznicy II Zjazdu PTE w Łodzi.

Do dyskusji w Warszawskim Domu Ekonomisty PTE każdorazowo zapraszamy **ekonomistów z różnych środowisk, dziennikarzy, prawników i przedstawicieli innych zawodów oraz środowisk opiniotwórczych, także przedstawicieli rządu i polityków.**

Zakładamy, że przedsięwzięcia te służyć będą kształtowaniu opinii i formułowaniu rekomendacji, które mogą być pomocne dla instytucji państwowych, samorządowych i inicjatyw obywatelskich oraz wspierać będą procesy reform i budowania społecznego poparcia dla rozwoju Polski.

Podajemy starania, aby wszystkie spotkania dyskusyjne, seminaria i konferencje były promowane w ogólnodostępnych serwisach i portalach internetowych oraz relacjonowane przez prasę, radio i telewizję. Zapisy (stenogramy) dyskusji będziemy też umieszczać na naszej stronie internetowej.

Zapraszamy do udziału w tych dyskusjach. Zachęcamy też Państwa do przesyłania opinii na dyskutowane tematy. Dołożymy starań, aby uwzględnić w naszych pracach Państwa sugestie, uwagi i nowe pomysły.

Elżbieta Mączyńska
prezes PTE

Spis treści

Zapraszamy do dyskusji	3
Marcin Makowiecki Czwartki u ekonomistów	4
Elżbieta Mączyńska Paradygmat cywilizacyjny a ustrój gospodarczy	5
Stanisław Rudolf Pożądane kierunki zmian w systemie edukacji ekonomicznej	8
Jacek Brdulak Projekt europejski OLMOS w Domu Ekonomisty PTE	12
Zdzisław Sadowski O profesorze Stanisławie Rączkowskim	14
Jerzy Trudzik Co rynkowe, co społeczne	15
Jadwiga Trześniowska XIX Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej	16
Monika Simińska Poznański Oddział PTE ma 60 lat	18
Kalendarium	19

Marcin Makowiecki

Czwartki u ekonomistów

Polskie Towarzystwo Ekonomiczne postanowiło reaktywować – organizowane przed laty – czwartkowe spotkania dyskusyjne. Wspomaga je w tym Klub Dziennikarzy Biznesowych SDP. Redakcja „Nowego Życia Gospodarczego” objęła patronat prasowy, co oznacza, że będzie można na tych łamach przeczytać relacje z tych dyskusji.

Organizatorzy już na pierwszym konwersatorium postanowili zmierzyć się z problemem fundamentalnym. Podjęli debatę o współczesnym państwie, co wyraża jej tytuł „Państwo prawa – prawa władzy?”

Problemy z funkcjonowaniem państwa, jego instytucji, występują niemal wszędzie. Świat i poszczególne kraje muszą znaleźć sposoby na rozwiązanie kryzysu współczesnej cywilizacji i takich dręczących ją zjawisk, jak bieda, bezrobocie, wykluczenie społeczne itp. Jaka powinna być rola państwa w tych trudnych procesach – zastanawiała się, otwierając seminarium prof. Elżbieta Mączyńska, prezes PTE. Jest wiele różnych programów, ale na ogół w żadnym kraju nie przynoszą one oczekiwanych rezultatów. Znajduje to wprawdzie wyraz w literaturze przedmiotu, ukazujących się książkach, ale nie powstała teoria odpowiadająca na wyzwania przed którymi stoimy. Dotyczy to również Polski, tym bardziej, że – jak powiedział prowadzący konwersatorium red. Grzegorz Cydejko – część kręgów polskiego świata polityki wyobcowała się z dyskursu publicznego. Warto zatem zastanowić się, w jakim stadium rozwoju jest nasze państwo, a rozpocząć należałoby od przypomnienia, a może nawet odczytania na nowo podstawowych pojęć.

Uczestniczący w panelu dyskusyjnym prof. Adam Strzembosz dokonał rozróżnienia między państwem prawa a państwem praworządnym. W tym pierwszym organa władzy przestrzegają praw, ale często, jak wiemy z historii, przez siebie ustanowionych (przykład klasyczny: Niemcy hitlerowskie). Państwo praworządne natomiast to takie, które ma prawo oparte na wewnętrznych wartościach, które jest przestrzegane przez organa władzy i chroni interesy jednostek i wspólnot. Prof. Wiktor Osiatyński, odnosząc się do obecnej sytuacji w Polsce powiedział, że rozbity został consensus w państwie, w ramach którego mieścili się zwolennicy idei konserwatywnych, liberalnych i socjalnych i wokół którego toczył się dialog publiczny. W to miejsce powstał podział na przeciwstawne, konfliktowe orientacje: państwa solidarnego i liberalnego. Obecna władza legitymizuje swoje działania, wykorzystując do tego prawo i instytucje państwa. Czy zatem możliwe jest ograniczenie prawa władzy? Podstawą do tego są zasa-

dy zawarte w konstytucji, ale mogą one mieć realne znaczenie tylko wówczas, gdy istnieją silne organizacje prawne działające na rzecz interesu publicznego, kontrolujące poczynania administracji i państwa. Tym bardziej jest to istotne, że jednostki są za słabe wobec siły państwa.

W kręgu cywilizacji atlantyckiej – przypomniał prof. Zdzisław Sadowski – wytworzył się model demokracji liberalnej, dbającej o prawa człowieka, wspólnot, tolerancyjnej i uznającej prawa mniejszości. W Polsce nie ma takiej tradycji, a w procesie transformacji ustrojowej zarysowały się wyraźnie dwie koncepcje państwa. Pierwsza to doktryna neoliberalna, programowo nie zajmująca się problemami socjalnymi. Druga zaś to koncepcja państwa ideologicznego (nastawiona na wychowywanie społeczeństwa i posługująca się populistycznymi hasłami), zmierzającego w kierunku autorytaryzmu. Obie mają u nas zdecydowanych i zantagonizowanych zwolenników.

Polska jest w fazie politycznego kryzysu. Czy można znaleźć dla nas właściwą drogę? Prof. Osiatyński ocenia, że nie ma już u nas trójpodziału władzy: jest władza ustawodawczo-wykonawcza i pozostaje jeszcze sądownicza. Ale, zdaniem prof. Strzembosza, mimo, że trójpodział władzy jest poważną przeszkodą dla dążeń do władzy autorytarnej, obserwuje się obecnie coraz bardziej niepokojące tendencje do ograniczania niezależności sądów, podważania ich wiarygodności. Kolejnym tego przejawem są dążenia do ograniczenia uprawnień Krajowej Rady Sądownictwa. Potwierdził to sędzia Stanisław Dąbrowski, przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa: są takie dążenia i działania. A przecież rada ta jest konstytucyjnym organem służącym niezależności sądów i sędziów. Niezależność zaś nie jest przywilejem, jest obowiązkiem sędziów. Prof. Marian Filar też podkreśla, że na straży praworządności zawsze w końcu stoją niezawisłe sądy. Trawestując zaś znane powiedzenie dodał: „są jeszcze sędziowie w Warszawie”.

Obrona władzy sądowniczej staje się tak samo ważna, jak tworzenie zrębów społeczeństwa obywatelskiego, kontrolna wobec władzy funkcja mediów czy „ożywienie” zapisanego w konstytucji artykułu o społecznej gospodarce rynkowej – można było usłyszeć w czasie debaty w PTE.

Następne konwersatoria będą poświęcone mniej „politycznym” tematom. Dziś jednak bez demokratycznych rozstrzygnięć w sferze polityki i roli państwa, podstawowe problemy gospodarcze też nie będą rozwiązane.

Elżbieta Mączyńska

Paradygmat cywilizacyjny a ustrój gospodarczy

Zapis wypowiedzi prezesa PTE na inauguracyjnym spotkaniu „Czwartki u ekonomistów”.

Bardzo dziękuję, że znaleźli państwo czas, żeby do nas przybyć i uczestniczyć w dyskusji. Uczestnicy naszego dzisiejszego panelu są tak znanymi osobistościami, że zbędne są chyba szczegółowe informacje na temat ich działalności. W panelu uczestniczą: **Wiktor Osiatyński, Zdzisław Sadowski, Adam Strzembosz i Władysław Kulesza**. Spotkanie będzie moderował Grzegorz Cydejko, który jest przewodniczącym Klubu Dziennikarzy Biznesu Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich. Chciałam też przedstawić redaktora Karola Szwarca, który był inicjatorem powrotu do idei „Czwartków u ekonomistów”. Konwersatoria „Czwartki u ekonomistów” odbywały się bowiem w roku 1980 i 1990. Wówczas sformułowano wiele bardzo obrazoburczych na ówczesne czasy pomysłów i projektów reform. Propozycje reform, niestety, zostały odrzucone przez władze państwowe, ale z czasem – na szczęście – część z nich znalazła zastosowanie. Postanowiliśmy wrócić do idei czwartków, tym bardziej że – jak pisaliśmy w liście-zaproszeniu do Państwa – wiele kategorii ekonomicznych i problemów przedstawianych jest obecnie opacznie, powstaje chaos interpretacyjny. Statutowym zaś zadaniem Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego jest szerzenie wiedzy ekonomicznej. Dlatego postanowiliśmy niektóre ważniejsze tematy poddać dyskusji właśnie na forum „Czwartków u ekonomistów”. Zastanawialiśmy się, który temat przyjąć jako pierwszy. Zdecydowaliśmy się na temat „Państwo prawa – prawa władzy”. Można bowiem powiedzieć, iż obecnie znajdujemy się w okresie przełomu.

Jedną z charakterystycznych cech współczesnego świata jest, z jednej strony bezprecedensowy **dynamizm przemian i postępu technologicznego, a z drugiej – nierównoważony wzrost gospodarczy** i pogłębiające się dysproporcje rozwojowe i napięcia społeczne w skali światowej, globalnej, ale także lokalnej, krajowej. Doświadcza tego także Polska. **Postęp w gospodarce nie idzie w parze z postępowaniem społecznym i poprawą jakości życia, czego wyrazem jest m.in. narastanie ryzyka i niepewności.** Najbardziej spektakularne tego przejawy to narastające w świecie **bezrobocie i obszary nędzy (przy równoczesnej koncentracji bogactwa), wynaturzeniach relacji między rolą państwa w poszczególnych kra-**

jach a siłą ponadnarodowych korporacji, czemu towarzyszą przetaczające się przez świat fale bankructw przedsiębiorstw. Listę tę powiększają zagrożenia dla naturalnego środowiska i jego równowagi oraz rozmaite inne patologie w gospodarce, społeczeństwie i polityce, przy czym szczególnie groźne są **konflikty, wynikające z cywilizacyjnego podziału i skrajnego zróżnicowania świata.**¹⁾

Charakterystyczne zarazem jest, że mimo rozmaitych, podejmowanych nie tylko w skali lokalnej, ale i globalnej, przedsięwzięć ukierunkowanych na łagodzenie dysproporcji i wynaturzeń w gospodarce, dotychczas żaden w zasadzie kraj nie może poszczycić się w pełni satysfakcjonującymi i trwałymi rozwiązaniami tych problemów. Choć obecnie w świecie roi się od ponadnarodowych i lokalnych programów ukierunkowanych na zrównoważenie wzrostu gospodarczego, programów społecznej odpowiedzialności biznesu, programów walki z nędzą i bezrobociem, to rezultaty są nikłe, a bywa, że odwrotne do zamierzonych. Przykładem tego jest sytuacja na rynku pracy, na którym występują przeciwstawne tendencje. Z jednej strony, rządy państw – w tym także Polski – dążą w swej polityce do ograniczania bezrobocia i stymulowania tworzenia nowych miejsc pracy, podczas gdy z drugiej przedsiębiorstwa traktują redukcję zatrudnienia jako podstawowe źródło obniżki kosztów i umocnienia pozycji rynkowej, czemu zresztą sprzyja gwałtowny postęp technologiczny, umożliwiający niepokonany wzrost produktywności. Równocześnie charakterystyczne są ostre dysproporcje obciążenia pracą. Występuje zjawisko dwubiegowości na rynku pracy. Rośnie rzesza osób przepracowanych, pracujących ponad miarę, a zarazem coraz więcej osób całkowicie pozbawionych jest pracy.

Znajduje to odzwierciedlenie m.in. w światowej literaturze przedmiotu, gdzie wskazuje się na konieczność przewartościowania, rewizji niektórych starych teorii, które tracą aktualność w zmienionej i dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości. M.in. P. Samuelson wskazuje na utratę aktualności teorii kosztów komparatywnych, a z kolei M. Friedman – guru monetarystów i konserwatystów – tra-

ci pewność co do obecnej słuszności swych teorii, przyznając, że się mylił i że „*traktowanie podaży pieniądza jako naczelnego celu i zasady regulującej decyzje ekonomiczne nie zdało w pełni egzaminu. Nie jestem pewien, czy dzisiaj upierałbym się przy tym poglądzie tak mocno jak kiedyś*”.²⁾ Zarysowujący się wyraźnie przełom w poglądach teoretyków znajduje też odzwierciedlenie w publikacjach tak wybitnych ekonomistów, jak noblista G. Backer, J. Stiglitz, John Kenneth Galbraith i in.³⁾

Generalnie, w dyskusjach naukowych na temat rozwiązań umożliwiających łagodzenie napięć i nierównowagi społeczno-gospodarczej wskazuje się na konieczność przewartościowań w kształtowaniu zasad ustroju gospodarczego i na zawodność „*doktryny liberalnej*” jako teoretycznej podstawy różnych koncepcji polityki gospodarczej w kapitalistycznych gospodarkach rynkowych.⁴⁾ Zarówno w krajach Europy Zachodniej, jak i w USA zyskuje na popularności teza o postępującej ogólnej „*erozji doktryny liberalnej*”⁵⁾. Doktryna ta krytykowana jest także w krajach dokonujących transformacji ustrojowej. Przykładem tego jest m.in. Polska, gdzie mimo wcześniej dominującej i towarzyszącej transformacji niemalże bezkrytycznej fascynacji ideami liberalizmu, obecnie narasta ich krytyka. (Fascynacja ideami liberalizmu była zresztą zjawiskiem dość naturalnym i zrozumiałym, przede wszystkim zważywszy na kontrast tych idei z zasadami poprzedniego ustroju – centralnie sterowanej gospodarki).

Na tym tle rodzą się co najmniej trzy zasadnicze pytania:

- po pierwsze, pytanie o fundamentalne przyczyny narastających nie tylko w Polsce w skali, ale także lokalnej nierównowagi gospodarczej i napięć społecznych, w tym obszarów nędzy (i to mimo bezprecedensowego postępu produktywności);
- po drugie, pytanie o przyczyny dokonujących się przewartościowań poglądów na temat zasad ustroju gospodarki rynkowej,
- po trzecie, pytanie, jaki kształt ustroju gospodarczego i państwa we współczesnych warunkach sprzyjałby łagodzeniu niepożądanym dysproporcji społeczno-gospodarczych i stymulował trwały, zrównoważony wzrost gospodarczy?

Wychodzę tu z założenia, że jedną z zasadniczych barier przemian ukierunkowanych na równoważenie wzrostu gospodarczego i łagodzenie napięć społecznych jest niedostosowanie zasad ustroju gospodarczego do wymogów nowego paradygmatu cywilizacyjnego, do dokonującego się przełomu cywilizacyjnego, wyrażającego się wypieraniem cywilizacji industrialnej przez cywilizację bazującą na wiedzy i informacji, cywilizację gospodarki wirtualnej, skrajnie różnej od swej poprzedniczki.

Analiza narastających trudności w przeciwdziałaniu niekorzystnym zjawiskom społeczno-gospodarczym oraz nieskuteczność konwencjonalnych rozwiązań, skłania do hipotezy, że i przyczyny tego są niekonwencjonalne, mające podłoże w przetomowych przemianach cywilizacyjnych. Tymczasem wiele wskazuje na to, że zarówno politycy, jak i menedżerowie usiłują rozwiązywać występujące problemy, nie biorąc pod uwagę w dostatecznym stopniu (świadomie lub nieświadomie) nowoczesnych trendów i wymogów gospodarki, trendów wynikających z przełomu cywilizacyjnego.⁶⁾

A tymczasem stare prawa, stare zasady, cywilizacja industrialna odchodzi. Nie mamy jednak rozwiązań dostosowanych do nowych uwarunkowań cywilizacyjnych. Zarówno teoria, jak i praktyka nie nadążają za dokonującymi się przemianami i w społeczeństwie, i w ekonomii. Jeżeli analizujemy kwestie roli państwa w tych trudnych procesach, to wyraźnie wiadać, że teorie ultraliberalne są coraz bardziej zawodne, a i brak przekonujących nowych systemów.

Przygotowując się do tego spotkania obok poważnych rozpraw naukowych znalazłam wiele anegdot i starszych tekstów. One także ilustrują, choć specyficznie, niektóre kwestie związane z rolą państwa. Np. u Mikołaja Cogoła w „*Rewizorze*”, znajdziemy taki oto tekst: „*Od nas, choć 3 lata galopem pędzić, a do żadnego państwa nie dojedzie*”. Pojawia się zatem pytanie, czy i jak daleko (a może blisko) nam do państwa? „*Bardzo symptomatyczne jest też stwierdzenie dotyczące państwa francuskiego: „Państwo francuskie jest monarchią absolutną, złączoną przez piosenki*”. Natomiast dość złowrogi jest pogląd Lenina, który w traktacie „*O państwie*” stwierdził: „*Państwo – aparat do systematycznego stosowania gwałtu i podporządkowywania ludzi gwałtowi*”. Z kolei Fryderyk II Wielki, król Prus, powiedział: „*W moim państwie każdy na swój sposób potrafi być szczęśliwy*”. Powstaje zatem pytanie, czy my potrafimy być szczęśliwi w naszym państwie? Co należałoby zrobić, aby tak było?

To tyle, proszę Państwa, tytułem wstępu. Zauważyłam, że w naszym dzisiejszym spotkaniu uczestniczą osoby niezwiązane z PTE na stałe. Zachęcając do nawiązania z nami bliższej współpracy, pozwolę sobie przy tej okazji przypomnieć, że tradycja i historia towarzystwa liczy ponad 200 lat. W 2002 r. minęło 200 lat od założenia pierwszej tego typu organizacji w Polsce (bliższe informacje na ten temat można znaleźć w Zjazdowym Biuletynie PTE z grudnia 2006 PTE zatem to instytucja z wielkimi tradycjami. Także powojenne tradycje PTE są bardzo bogate. A szczególnie mógłby o nich mówić obecny tu profesor

dokończenie na str. 22 ⇨

KONWERSATORIUM CZWARTKI U EKONOMISTÓW

Czwartkowe spotkanie dyskusyjne w Warszawskim Domu Ekonomisty Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego doczekały się nowego, atrakcyjnego programu. Na ten program składa się pięć różnych spotkań dyskusyjnych, które rozpoczęła 1 czerwca br. dyskusja nt. „Państwo prawa – prawa władzy”. Ten temat dyskusji może być traktowany jako łącznik tradycji ze współczesnością.

Istotnie, w latach 1977 – 1980 w środowiskach ekonomistów polskich opracowano wiele ekspertyz i koncepcji gospodarczych, a głośnym echem w całym kraju odbiły się poglądy i nowe koncepcje gospodarcze, ogłoszone na tzw. czwartkach politycznych, odbywanych na przełomie lat 1979 – 1980 w warszawskim Domu Ekonomisty – siedzibie władz

Kolejny „czwartek”

Żyjmy lepiej – reforma finansów publicznych w założeniach do budżetu państwa 2007

22 czerwca 2006 r., godz. 11.00, siedziba PTE, ul. Nowy Świat 49

Zaproszenie do panelu otrzymają m.in.: **Wojciech Misiąg, Marek Dąbrowski, Andrzej Sadowski, Andrzej Wernik, Jerzy Osiatyński, Stanisław Gomułka, Marek Misiak.**

Wprowadzenie: **Jerzy Osiatyński**

Moderator: **Grzegorz Cydejko**

- Reforma wydatków publicznych to nie tylko cięcia w transferach socjalnych.
- Zakres transferów społecznych – dlaczego Polska nie jest państwem solidarnym?
- Modele państwa socjalnego – rozwój i kryzys idei.
- „Powiększanie” i „wydłużanie” budżetu – założenia budżetu zadaniowego.
- Stać nas na niższy deficyt finansów publicznych!
- Reforma systemu podatkowego – jak ulżyć podatnikom, by wzmocnić państwo?

Eurowyzwanie 2010

7 września, Forum Ekonomiczne w Krynicy.

Po wakacjach planowana jest następująca tematyka:

- Jak funkcjonować będzie euro po 10 latach od jego wprowadzenia?
- Trwały i szybki rozwój gospodarczy – czy to możliwe bez przemiany złotego w euro?
- Dlaczego rząd nie wyznacza terminu wejścia do strefy euro? Czy dostosowania fiskalne można przyspieszyć?
- Jakich korzyści z wejścia do strefy euro należy się spodziewać? Jakie mogą być niekorzystne tego efekty?
- Polacy chcą być obywatelami Europy. Czy wytyczenie celu ekonomicznego na nowo zorganizuje wysiłek przedsiębiorców i obywateli? Jak znacznie pobudzić to może rozwój kraju?

krajowych Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego. Głównym organizatorem projektu jest Polskie Towarzystwo Ekonomiczne i Klub Dziennikarzy Biznesowych Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich.

Inicjatorzy projektu są przekonani, że w ten sposób można przywrócić środowiskom nauki, eksperckim oraz publicystycznym właściwą im rolę w inspirowaniu dalszych przemian i reform w naszym kraju i UE. Można też skuteczniej minimalizować zagrożenia dla stabilizacji makroekonomicznej.

Uczestnikami spotkań będą ekonomiści, dziennikarze, prawnicy i przedstawiciele innych środowisk opiniotwórczych. Zakłada się, że coraz aktywniej będą w nich uczestniczyć, na prawach dyskutantów, przedstawiciele rządu i politycy.

- Ryzyko kryzysu walutowego w kraju nieuchronnej aprecjacji waluty i wzrastającego w ślad za nią deficytu bilansu płatniczego.
- Kryzys bankowy: czy Polska jest odporna na taki szok?

Rozwój przez edukację, naukę i innowacje – dlaczego nie w Polsce?

5 października 2006 r., PTE w Krakowie

- Coraz obficiej eksportujemy wyedukowaną pracę. Jak zatrzymać ją w kraju?
- Nauka w romansie z przedsiębiorczością. Bariery wdrażania gospodarki opartej na wiedzy.
- Polskie innowacje i patenty – gdzie gaśnie twórczy potencjał Polaków?

Polacy i prawo do pracy

9 listopada 2006 r., PTE w Łodzi

- Pułapki bierności a polityka społeczna państwa.
- Czy państwo socjalne to państwo solidarne?
- Ochrona praw nabytych czy pomoc sferom ubóstwa i wykluczenia społecznego?
- Zatrudnienie jako funkcja edukacji i przedsiębiorczości czy dotacji, preferencji i ulg?
- Dyrektywa usługowa – czy Unia Europejska chce migracji Polaków, czy umożliwi swobodne działanie polskich przedsiębiorstw?

Polska 2007

7 grudnia 2006 r., PTE Warszawa

- Dokumenty i adresy konwersatorium „Czwartki u ekonomistów” – podsumowanie tez i dyskusji.
- Jakież będą wiodące tematy debat ekonomicznych w 2007 r.?
- Budżet i złoty – jaki przewidujemy obraz polityki monetarnej po zmianach w warunkach funkcjonowania finansów publicznych i banku centralnego?
- Wnioski dotyczące funkcjonowania konwersatorium w 2007 r.

Stanisław Rudolf

Pożądane kierunki zmian¹⁾ w systemie edukacji ekonomicznej

1. Wprowadzenie

Ostatnie lata przyniosły w Polsce rewolucyjne zmiany w rozmiarach kształcenia ekonomistów. W zaledwie 10 lat liczba studentów studiów ekonomicznych (ekonomii, zarządzania, ekonometrii i statystyki itp.) zwiększyła się kilkakrotnie. Ekonomistów kształcą nie tylko szkoły publiczne. Wspomniana rewolucja to przede wszystkim rezultat kształcenia ekonomistów przez szkoły niepubliczne. W rezultacie wystąpił wyraźny wzrost wskaźnika scholaryzacji, przesuując Polskę z pozycji kraju bardzo pod tym względem zapóźnionego do pozycji zbliżonej do krajów zachodnich. Nasuwają się jednak pytania: czy możemy mieć powody do zadowolenia, czy zmiany ilościowe przekładają się również na jakość kształcenia?

Można ogólnie przyjąć, że ekonomistów na przyzwoitym poziomie kształcą jedynie akademie ekonomiczne oraz niektóre ekonomiczne wydziały uniwersyteckie. Poziom kształcenia zarówno dużej części innych szkół publicznych, jak i niemal wszystkich szkół niepublicznych jest na ogół niski, często żenująco niski. Dotyczy to szczególnie szkół niepublicznych, w których zdecydowanie przeważają studenci studiów zaocznych. W dużej części tych szkół studenci studiów zaocznych stanowią bowiem 80 – 95 proc. wszystkich studentów. Komercyjny charakter tych szkół i wynikająca stąd masowość studiów, konkurowanie o studentów itp. doprowadziły w rezultacie do wyraźnego obniżenia ich poziomu. Z różnych powodów przez długi czas próbowano nie dostrzegać tego problemu i dopiero ostatnio podejmowana jest na ten temat dyskusja.

Nieprzypadkowo dyskusję na temat kształcenia ekonomistów zainicjowały dobre uczelnie ekonomiczne, którym trudno pogodzić się z deprecjacją stopnia licencjata czy magistra. Dyskusja taka prowadzona jest również w związku z procesem bolońskim, zmierzającym do pewnego ujednoczenia studiów w krajach UE i nasiliła się po wstąpieniu Polski do UE. Nie ulega bowiem wątpliwości, że warunkiem uznawania polskich dyplomów w krajach Unii czy swobodnego przepływu studentów między uczelniami i krajami jest porównywalność studiów. W kierunku takiej porównywalności zrobiliśmy dopiero pierwszy krok, którym jest wprowadzenie systemu punktów kredytowych, ale jest to krok niewystarczający. Dodajmy, że w większości polskich

uczelni ekonomicznych pomimo istnienia takiego systemu nie jest on wykorzystywany.

2. Anachroniczny system kształcenia ekonomistów w Polsce

Jako punkt wyjścia do dalszych rozważań stawiam tezę, że polski system edukacji ekonomicznej jest anachroniczny, niedostosowany do istniejących potrzeb, w dodatku jest to system bardzo kosztowny, system przeładowany, dostarczający niepotrzebnej wiedzy itp.

Szkoła a nie studia. Polskie studia ekonomiczne przypominają raczej szkołę, niewiele mają bowiem wspólnego ze studiowaniem. Polski system generalnie nie stwarza studentom możliwości do studiowania. Programy studiów są przeładowane, co sprawia, że studenci spędzają często na wykładach i ćwiczeniach 26 – 30 godzin tygodniowo. Nie wynika to z polityki poszczególnych uczelni, ale z określonej centralnie minimalnej liczby godzin w czasie studiów.

Niewykorzystane biblioteki. Potwierdzenie takiego charakteru polskich studiów ekonomicznych może stanowić fakt, że studenci stosunkowo rzadko korzystają z bibliotek i czytelni. Poza krótkimi okresami sesji egzaminacyjnych nasze czytelnie często świecą pustkami. Fakt ten nie może dziwić, bowiem dla szkolnego charakteru studiów wystarczają podręczniki, które można kupić bądź wypożyczyć.

Wąski charakter kształcenia. Studia ekonomiczne charakteryzuje wąski profil kształcenia. Nie jest to więc kształcenie ogólne, teoretyczne, dostarczające podstawowej wiedzy oraz umiejętności samodzielnej jej uzupełniania, jeśli zaistnieje taka potrzeba. Zamiast tego studenci wybierają specjalności czy specjalizacje z nadmierną liczbą wąskich przedmiotów, zwykle mało bądź zupełnie nieprzydatnych w przyszłym miejscu pracy. Często liczba takich przedmiotów wynika z liczby samodzielnych pracowników nauki, z których każdy chce mieć własny przedmiot bądź własne przedmioty.

Brak samodzielnej pracy. Jest to podstawowa wada polskiego systemu edukacji ekonomicznej, niemożliwa do wyeliminowania w istniejącym systemie studiów. Do rzadkości w polskich warunkach należy przygotowywanie projektów, esejów czy opracowań, polegających na samodzielnym rozwiązywaniu problemów. Po

pierwsze, studenci nie mają na to czasu przy istniejących obciążeniach, po drugie wymagałoby to znacznie większego nakładu pracy ze strony pracowników naukowych. Wiązałoby się bowiem z przygotowaniem indywidualnych tematów dla studentów, organizowaniem dodatkowych konsultacji, sprawdzaniem przygotowanych opracowań itp.

W rezultacie studenci polscy niczego praktycznie w czasie studiów nie piszą (co najwyżej kilkustronicowe referaty). Często pierwszą ich poważniejszą pracą pisemną jest praca magisterska, z którą mają duże problemy. Trudno się więc dziwić, że seminaria magisterskie trwają 4, a nawet 5 semestrów.

Wysoki koszt studiów. Tak nakreślony system studiów jawi się jako bardzo drogi i nadmierne koszty kształcenia występują zarówno po stronie wykładowców, jak i bazy dydaktycznej. Nadmiernie rozbudowany program studiów, z licznymi wykładami, ćwiczeniami, konwersatoriami itp. wymaga olbrzymiej kadry wykładowców. Taki system kształcenia wymaga również dużej bazy dydaktycznej. Szczególnie dotyczy to ćwiczeń, prowadzonych przecież w małych grupach, a więc wymagających wielu sal seminaryjnych. Dodajmy, że wiele tych ćwiczeń (seminariów, konwersatoriów) jest zupełnie zbędnych.

Sylwetka absolwenta. Biorąc powyższe za podstawę, spróbujmy nakreślić sylwetkę absolwenta polskich studiów ekonomicznych. Absolwent taki wynosi z uczelni wiedzę z wielu wąskich przedmiotów, zwykle zupełnie nieprzydatną w swoim miejscu pracy. Z trudem adaptuje się więc do nowego miejsca pracy, z oporami uzupełnia niezbędne do tej pracy kwalifikacje. Ma wrażenie istnienia olbrzymiego dystansu między wiedzą wyniesioną z uczelni i potrzebami miejsca pracy. Nie radzi sobie zwykle z rozwiązywaniem problemów zakładowych, bo nikt go do tego nie przygotowywał. Jest mało samodzielny, czuje się zagubiony, nie potrafi realizować całościowych zadań itp.

3. Pożądane kierunki zmian

Istnieje powszechna opinia o potrzebie zmian systemu kształcenia ekonomistów. Wskazują na to konferencje, opracowania i analizy czy wyniki podejmowanych na ten temat badań empirycznych. Zdania są natomiast podzielone co do kierunku czy zasięgu zmian, a także co do propozycji szczegółowych rozwiązań. Doświadczenia autora nie są tu najlepsze i wynika z nich, że wiele osób gorąco popiera zmiany tak długo, jak długo nie dotyczą ich samych. Jeśli jednak zmiany przynoszą dla nich negatywne konsekwencje, natychmiast wycofują dla nich swoje poparcie.

Pożądana sylwetka absolwenta. Wiele z prezentowanych tu cech jest zgodnych z oczekiwaniami działających w Polsce firm zagranicznych. Zgłaszając zapo-

trzebowanie na pracowników, formułują kryteria, które powinni oni spełniać i kryteria te można potraktować jako charakterystyczne dla całej UE. Absolwentom, studiów ekonomicznych przyjdzie bowiem działać nie tylko na polskim, ale również na europejskim rynku. Muszą więc spełniać jego oczekiwania.

Absolwent taki powinien być przygotowany do zarządzania zmianami. Współczesne przedsiębiorstwa działają bowiem w zmiennym, dynamicznym otoczeniu. Zachodzące szybko zmiany stanowią mogą z jednej strony zagrożenie dla przedsiębiorstwa, z drugiej są dla niego szansą do wykorzystania. Zdolność szybkiego dostosowania się do zmiennego otoczenia, zarządzania w zmiennych warunkach urasta do rangi najważniejszych umiejętności menedżera. Decydują one często o utrzymaniu się przedsiębiorstwa na rynku.

Absolwent powinien posiadać umiejętność rozwiązywania problemów zakładowych. Nie powinien więc traktować przekazywanej mu na studiach wiedzy w sposób dogmatyczny, powinien dopuszczać możliwość jej zanegowania. Absolwent studiów ekonomicznych powinien wynieść z uczelni przekonanie o celowości rozwijania pracy zespołowej, o potrzebie wyposażenia zespołów w odpowiedni zakres autonomii, a także atmosferę przedsiębiorczości i kreatywności wśród pracowników itp.

Do przygotowania takiego absolwenta nie wystarczy już proste doskonalenie istniejących programów studiów, metod nauczania, poprawa sposobów egzekwowania wiedzy itp. Dla dokonania przełomu w kształceniu ekonomistów potrzebne są zmiany znacznie głębsze, potrzebna jest zmiana filozofii kształcenia, zmiana podejścia do systemu studiów ekonomicznych. Jednocześnie, zmiany takie uznać należy za konieczne. Tylko wtedy polscy menedżerowie mogą skutecznie konkurować na unijnym rynku.

Stworzyć rzeczywiste warunki do studiowania. Podstawowa zmiana, którą proponuję, to zerwanie ze szkolnym systemem studiów i tworzenie rzeczywistych warunków do studiowania. Studiowanie wymaga czasu i należy ten czas studentom zapewnić poprzez odchudzenie programów i radykalne zmniejszenie tygodniowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych do 14 – 16.

Inna zmiana, którą proponuję, to rezygnacja z wąskich, wyspecjalizowanych przedmiotów, na rzecz przedmiotów o charakterze ogólnym, podstawowym. Śmieszyc muszą zgłaszane przez niektórych pracodawców pod adresem uczelni pretensje, że ich absolwenci nie posiadają konkretnych umiejętności, przydatnych w danym przedsiębiorstwie. Nie uczelnia powinna tego uczyć, ale zakład pracy. Uczelnia powinna dostarczać wiedzy ogólnej, teoretycznej, a także umiejętności do szybkiego, samodzielnego jej uzupełniania. Po-

siadając takie podstawy, absolwent bez trudu, w krótkim czasie dostosuje się do warunków konkretnego przedsiębiorstwa.

Tylko niewielka część przedmiotów miałaby charakter obowiązkowy, inne wybieraliby sami studenci z określonych bloków programowych. Aby ukończyć studia, student musiałby uzyskać określoną liczbę punktów kredytowych i przygotować pracę dyplomową (magisterską). Byłyby to niemal wyłącznie wykłady, przy bardzo ograniczonym zakresie ćwiczeń. Jednocześnie studenci przygotowywaliby z poszczególnych przedmiotów obszerne eseje, projekty, prace semestralne itp. Przygotowanie takich prac wymagać będzie samodzielnego studiowania, a więc gromadzenia materiałów oraz korzystania z bibliotek, których czas pracy powinien być odpowiednio wydłużony. Konieczność przygotowywania takich prac sprawi, że studenci szybko posiadą umiejętność posługiwania się literaturą naukową czy pisania tekstów naukowych. Sprawności te ułatwią im pisanie pracy dyplomowej czy magisterskiej. SeminaRIA dyplomowe czy magisterskie można będzie wtedy ograniczyć do dwóch semestrów (w niektórych uczelniach zachodnich trwają tylko semestr). Zmiany dotyczyć będą również sposobu przeprowadzania egzaminów. Będzie ich mniej, ale będą trudniejsze jako egzaminy pisemne, z indywidualnym zestawem pytań, trwające nawet kilka godzin.

Kształcenie bliżej praktyki. Obok wykształcenia ogólnego, teoretycznego, student powinien uzyskać odpowiedni zasób wiedzy z zakresu praktyki gospodarczej. Wiedzę taką studenci mogą czerpać z omawianych na zajęciach studiów przypadku, z analizy zachowań organizacyjnych konkretnych przedsiębiorstw itp. Służyć temu mogą również zajęcia z zakresu rozwiązywania problemów zakładowych. Oprócz znajomości etapów i technik rozwiązywania problemów studenci uczestniczyć powinni w rozwiązywaniu rzeczywistych problemów przedsiębiorstw. Pewnego zakresu wiedzy praktycznej powinny im dostarczyć praktyki odbywane w przedsiębiorstwach i instytucjach. Studenci powinni je wykorzystać dla przygotowania uzgodnionego z kierownictwem projektu bądź eksperyty. W rezultacie absolwenci studiów ekonomicznych powinni dysponować określoną wiedzą praktyczną, która znakomicie ułatwi im adaptację w przyszłym miejscu pracy.

Wyzwanie dla pracowników i uczelni. Proponowany system kształcenia stanowić będzie wyzwanie zarówno dla pracowników, jak i uczelni. Od pracowników wymagać będzie zmiany podejścia do prowadzonych zajęć dydaktycznych oraz często zupełnie innego rodzaju wiedzy i umiejętności, które powinni opanować. Zerwanie z systemem szkolnym oznaczać będzie rezygnację z cotygodniowego odpytywania, stawiania ocen itp. W miejsce tego konieczna będzie opieka nad

studentami, nad przygotowywanymi przez nich esejami i projektami. Tego rodzaju działalność określić można jako twórczą.

Większa swoboda w kształtowaniu programów studiów i metod nauczania sprawi, że ulegnie przyspieszeniu kształtowanie się rynku uczelni ekonomicznych. Jeśli obecnie jedynie kilka szkół ma w miarę ugruntowaną pozycję na tym rynku, to najbliższe lata powinny zróżnicowania takie pogłębić. O randze poszczególnych szkół na tym rynku decydować będą nie tyle rankingi, co pracodawcy, wyrażający gotowość zatrudniania ich absolwentów. Zróżnicowanie takie będzie się dokonywać zarówno na rynku ogólnopolskim, jak i lokalnym. Pojawią się bowiem sytuacje, w których stosunkowo niewielka uczelnia kształcić będzie poszukiwanych na lokalnym rynku absolwentów.

O pozycji uczelni na tym rynku mogą dodatkowo decydować posiadane certyfikaty, akredytacje krajowe i zagraniczne, realizacja eksperymentalnych programów studiów itp. Posiadanie przez uczelnię odpowiedniej akredytacji będzie również istotne dla studentów odbywających studia. Będą oni mogli bez przerywania studiów w swojej uczelni kontynuować studia w szkołach zagranicznych o podobnych standardach, honorowane będą bowiem uzyskane tam wyniki.

Ostatecznej weryfikacji uczelni ekonomicznych dokonają jednak sami studenci, wyrażając wolę studiowania na tej, a nie innej uczelni i akceptując nawet wysokie czesne. Wybór dobrej uczelni i zgoda na ponoszenie wysokich opłat traktowane będą jako inwestycja, która zaowocuje w przyszłości. Sprawą drugorzędną stanie się fakt, czy jest to uczelnia publiczna czy niepubliczna.

W dłuższym okresie ranga uczelni decydować będzie również o jej zasobności, bazie dydaktycznej, a także o zatrudnionych w niej pracownikach naukowych i naukowo-dydaktycznych. Uczelnie wysoko notowane na rynku liczyć mogą nie tylko na duże zainteresowanie studentów oraz wysokie wpływy z czesnego, ale również na intratne zlecenia dotyczące badań naukowych, na granty z instytucji krajowych i zagranicznych itp. Takie uczelnie będą mogły sobie pozwolić na zatrudnienie najlepszej kadry naukowej i dydaktycznej, na tworzenie odpowiednich zespołów naukowych itp.

Studia zaoczne i wieczorowe. Wiele przemawia za likwidacją studiów zaocznych i wieczorowych jako odrębnych form studiów. Powinien obowiązywać jeden program studiów i jedne zasady jego realizacji. Ze zrozumiałych względów osoby pracujące będą uczestniczyć w zajęciach w godzinach popołudniowych i wieczornych, a także w soboty i niedziele i takie możliwości studiowania uczelnia powinna im zapewnić. Aby zgromadzić określoną liczbę punktów kredytowych, osoby pracujące musiałyby prawdopodobnie studio-

wać dłużej niż studenci niepracujący. Wychodzi temu naprzeciw zgłaszana w związku z procesem bolońskim propozycja wydłużenia licencjackich studiów zaocznych do 4 lat. Studia powinny mieć charakter elastyczny, wysoce zindywidualizowany, bez przypisywania poszczególnych przedmiotów do lat studiów. Okres studiów zależałby wyłącznie od intensywności studiowania przez poszczególnych studentów. Należałoby rozważyć – na wzór uczelni amerykańskich – organizowanie kursów wakacyjnych dla skrócenia okresu studiów.

Redukcja kosztów kształcenia. Proponowane zmiany w systemie edukacji ekonomicznej powinny przynieść znaczną redukcję kosztów kształcenia w przeliczeniu na jednego studenta. Przede wszystkim ograniczeniu ulegną zasoby kadrowe, ze względu na zmniejszenie liczby godzin dydaktycznych, dominację wykładów i eliminację ćwiczeń. Niekoniecznie musi to oznaczać masowe zwolnienia z pracy. Innym rozwiązaniem może być obniżenie pensum dydaktycznego czy zwiększenie liczby studentów. Niezależnie od przyjętego rozwiązania, nadrzędnym kryterium przy zmianach kadrowych powinna być przydatność poszczególnych pracowników do nowego procesu dydaktycznego. Bodźcem do obniżenia kosztów kształcenia stanie się prawdopodobnie konkurencja szkół zachodnich, które – jak wiele na to wskazuje – oczekują na możliwość otwierania w Polsce filii czy punktów konsultacyjnych, kształcących na zasadach zachodnich.

4. Europejskie standardy edukacji ekonomicznej

Dość długo systemy szkolnictwa wyższego krajów członkowskich nie stanowiły przedmiotu zainteresowania Unii Europejskiej. Nie podejmowano więc charakterystycznych dla UE procesów ujednoczenia systemów edukacyjnych, wyrównywania ich standardów itp. Procesy takie rozpoczęły się dopiero w latach 90. po podpisaniu tzw. Deklaracji Bolońskiej, deklaracji przygotowanej przez europejskich ministrów edukacji. Polska jest sygnatariuszem tej deklaracji od 1999 r. Jedną z podstawowych jej przesłanek są studia dwustopniowe, a więc z podziałem na studia licencjackie i magisterskie.

Realizacja procesu bolońskiego oznaczałaby rewolucyjne zmiany dla polskiego systemu edukacji ekonomicznej. Zmiany te mogą napotykać trudności chociażby ze względu na silne przywiązanie do stopnia magistra, którego uzyskanie jest dopiero uważane za ukończenie studiów. W polskiej tradycji stopień licencjata ma znacznie niższą rangę. Można się więc spodziewać, że po wprowadzeniu studiów dwustopniowych, duża część licencjatów będzie początkowo kontynuować naukę na studiach magisterskich. Wspomniana deklaracja nie narzuca, co prawda, obowiązku studiów dwustopniowych, ale w sytuacji wprowadze-

nia takiego systemu w krajach zachodnich, Polska powinna zrobić to samo.

Studia licencjackie. Powszechne wprowadzenie studiów dwustopniowych powinno zaowocować podniesieniem rangi studiów licencjackich. Studia takie powinny stać się porównywalne z obecnymi studiami magisterskimi. Celowe wydaje się ich wydłużenie do około 4 lat, co powinno ułatwić nadanie im rangi studiów wyższych.

Studia magisterskie. Studia takie nie powinny być prostą kontynuacją studiów licencjackich. Nie muszą mieć również charakteru powszechnego, lecz otwarty, co oznacza, że mogłyby na nich studiować osoby posiadające stopień licencjata z różnych kierunków, niekoniecznie ekonomicznych. Podstawowe znaczenie będzie tu mieć program studiów magisterskich. W USA np. większość studentów studiów magisterskich ekonomicznych to licencjaci kierunków technicznych.

Studia doktoranckie. Zgodnie z procesem bolońskim, studia doktoranckie stać się powinny trzecim poziomem kształcenia ogólnego, co powinno zdecydować o znacznie większej niż obecnie ich popularności. Trudno nie zauważyć rosnącego zainteresowania takimi studiami również w warunkach polskich. Ciągłe malejącej liczbie studentów na bezpłatnych studiach doktoranckich towarzyszy wyraźny wzrost liczby studentów takich studentów na studiach odpłatnych. Należy się spodziewać dalszego zainteresowania studiami doktoranckimi, po dokonaniu odpowiednich zmian w systemie edukacji ekonomicznej i uczynieniu z tych studiów trzeciego ich poziomu.

Przedstawione wyżej propozycje zmian w polskim systemie edukacji ekonomicznej prowadzić powinny do podnoszenia jakości kształcenia, do lepszego dostosowania do potrzeb praktyki gospodarczej, do potrzeb gospodarki opartej na wiedzy itp. Jednocześnie zmiany te powinny przybliżyć polski system edukacyjny do systemów zachodnich, powiększając w ten sposób elastyczność studiów dla naszych studentów. Chodzi raczej o uzgadnianie odpowiednich standardów dla poszczególnych rodzajów studiów, o przyjęcie czytelnych i porównywalnych systemów oceniania itp. Uzgodnione standardy byłyby osiągnane przez uczelnie na zasadach dobrowolności, zaś tego potwierdzeniem byłoby uzyskanie akredytacji określonych instytucji uniijnych, uzyskiwanie certyfikatów itp.

1) Artykuł stanowi zmodyfikowaną wersję opracowania zamieszczonego w: „Uczelnia oparta na wiedzy. Organizacja procesu dydaktycznego oraz zarządzania wiedzą w ekonomicznym szkolnictwie wyższym” (red. T. Gołębowski, M. Dąbrowski, B. Mierzejewska), Fundacja Promocji i Akredytacji Kierunków Ekonomicznych, Warszawa 2005 r.

Jacek Brdulak

Projekt europejski OLMOS*) w Domu Ekonomisty PTE

9 – 10 lutego 2006 r. w Domu Ekonomisty w Warszawie odbyło się międzynarodowe seminarium robocze związane z realizacją europejskiego projektu edukacyjnego OLMOS. Dotyczy on dostosowania edukacji ekonomicznej w wiodących uniwersytetach Rosji do wymogów i ducha karty bolońskiej. **Koordynatorem projektu jest Instytut Kształcenia Ekonomicznego Uniwersytetu im. Carla von Ossietzky'ego w Oldenburgu (Dolna Saksonia – Niemcy), kierowany przez prof. dra h.c. Hansa Kaminskiego. Unijnym partnerem i podwykonawcą projektu OLMOS jest Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, a rosyjskimi wnioskodawcami ekonomicznych badań edukacyjnych uniwersytety w Moskwie, Sankt Petersburgu i Permie.**

Z uwagi na ścisłą współpracę prof. H. Kaminskiego z PTE przy realizacji innego programu edukacyjnego EKOPOS¹⁾, prace zespołu międzynarodowych specjalistów edukacji ekonomicznej mogły odbywać się w siedzibie Zarządu Krajowego PTE. Brali w nich udział ze strony polskiej m.in.: prof. **Elżbieta Mączyńska** – prezes PTE, prof. Marek Rocki – senator RP, prof. **Hanna Godlewska-Majkowska** i niżej podpisany.

Stronę niemiecką reprezentowali m. in.: prof. **Hans Kaminski** i prof. **Manfred Hübner** z Uniwersytetu w Oldenburgu, a rosyjską: prof. **Aleksy Linkow** z Uniwersytetu Pedagogicznego im. Herzenia w Sankt Petersburgu, dyr. **Swietłana Michajewa**, szef Centrum Kształcenia Ekonomicznego tegoż uniwersytetu, prof. **Ludmiła Czistochodowa** – dziekan Wydziału Ekonomiczno-Prawnego Uniwersytetu Moskiewskiego, dr **Swietłana Urwancewa** – ekspert federalny w zakresie programów edukacji ekonomicznej, dr **Larysa Walniewa** z Uniwersytetu w Permie.

Zadaniem stojącym przed realizatorami projektu jest przygotowanie i wdrożenie nowoczesnych, dostosowanych do wymogów współczesności programów nauczania szeroko rozumianej ekonomii – a dokładniej zachowań ekonomicznych – w szkołach wyższych, kształcących nauczycieli ekonomii oraz w szkołach średnich. Cel ten doskonale wpisuje się w zmiany jakościowe zachodzące także w polskim szkolnictwie wyższym i średnim. Okazuje się bowiem, że naucza-

nie przedsiębiorczości i kultury ekonomicznej należy zaczynać jak najwcześniej. Uczniowie szkół średnich powinni być świadomi już od pierwszych lat nauki podstawowej współzależności występującej między ich aktywnością indywidualną i grupową w określonych organizacjach a szansą na sukces. Powinni także charakteryzować się szerokim spojrzeniem na świat, rozumieć mechanizmy życia społeczno-gospodarczego oraz wykazywać się większą determinacją i pomysłowością w osiągnięciu zamierzonych celów.

Dróg osiągnięcia sformułowanych wyżej celów edukacji ekonomicznej może być wiele. Jedną z nich jest przyporządkowanie w nauczaniu ekonomii każdej ze sfer działalności człowieka odpowiedniego fragmentu otoczenia, które jest źródłem szans i zagrożeń²⁾:

- ja (uczeń, student, osoba, człowiek) w bliższym otoczeniu, tj. w rodzinie, szkole, działalności zawodowej oraz środowisku;
 - ja jako podmiot życia społeczno-gospodarczego w dalszym otoczeniu, funkcjonujący w określonych warunkach politycznych, geograficznych, prawnych, społecznych, demograficznych, ekonomicznych oraz statusu międzynarodowego danego państwa lub regionu.
- W innym podejściu do kształcenia w duchu przedsiębiorczości³⁾ główny akcent koncepcji metodologicznej położony został na osobie ucznia. Dlatego nauka ekonomii i przedsiębiorczości realizowana jest według następującej sekwencji:
- postawa przedsiębiorczości związana z poznanie samego siebie i swojego potencjału zachowań przedsiębiorczych;
 - umiejętności współpracy z ludźmi i komunikowania się z nimi w procesach decyzyjnych, pracy, organizowania, negocjowania;
 - aktywność społeczna, zawodowa i gospodarcza człowieka – motyw, uwarunkowania;
 - miejsce człowieka w gospodarce rynkowej i zrozumienie różnych jej przejawów;
 - pomysł na działalność gospodarczą – kreatywność, weryfikacja pomysłów, komunikowanie się z potencjalnym klientem.

Zdecydowanie mniejszą rolę w tej propozycji odgrywają problemy funkcjonowania przedsiębiorstwa w gospodarce, zagadnienia rynku pracy,

uwarunkowania makroekonomiczne i społeczne. O sukcesie rozstrzygają osobiste przekonania, umiejętności dostosowawcze i skuteczność w realizowaniu własnych pomysłów gospodarczych. Trzeba przyznać, że z punktu widzenia piszącego te słowa jest to niezwykle oryginalna i bardzo indywidualna propozycja nauki przedsiębiorczości.

Próbę połączenia powyższych podejść metodologicznych stanowi zestaw podręczników do nauczania ekonomii i przedsiębiorczości w języku polskim, opracowany przez zespół prof. Hansa Kaminskiego z uniwersytetu w Oldenburgu⁴⁾. Dorobek metodyczny, dydaktyczny i publikacyjny zespołu prof. dra H. Kaminskiego jest już tak znany w Niemczech i wielu krajach Unii Europejskiej, iż w kręgach specjalistów coraz częściej mówi się o „modelu oldenburskim” nauczania ekonomii, ale także i przedsiębiorczości. Stąd też konkretna oferta opracowania programów nauczania ekonomii na szczeblu akademickim i szkoły średniej, sformułowana przez renomowane uniwersytety rosyjskie.

W propozycji metodologicznej specjalistów uniwersytetu w Oldenburgu należy zwrócić uwagę na następujące sprawy:

1. Edukacja ekonomiczna stanowi integralną część ogólnego wykształcenia młodego człowieka, a nie tylko element kształcenia zawodowego studentów i uczniów o wyraźnie branżowym lub rynkowym charakterze.
2. Autorom prezentowanego podejścia szczególnie zależy na jakościowym doskonaleniu kształcenia studentów i uczniów w celu zapewnienia im szerokiego, otwartego spojrzenia na otaczającą ich rzeczywistość społeczno-gospodarczą, myślenia w kategoriach systemowych o gospodarce i jej związkach z różnymi przejawami życia społecznego, stosowania uzyskanej wiedzy ekonomicznej w sytuacjach praktycznych, formułowania przez studenta lub ucznia oceny własnych umiejętności i na koniec – pracy w grupie i skutecznego komunikowania się z otoczeniem.
3. Przy formułowaniu celów nauczania ekonomii duży nacisk kładzie się na praktyczne osadzenie aktywności uczniów w określonym ładzie ekonomicznym. Nie wystarczy wtedy uczyć jedynie praw rządzących na przykład zachowaniami konsumenckimi w gospodarstwach domowych. Trzeba tę wiedzę uzupełnić problematyką istniejących stosunków własnościowych. Podobnie tematyka związana z funkcjonowaniem przedsiębiorstw produkcyjnych powinna zawierać w sobie zasady prowadzenia rachunku ekonomicznego. Można w tym miej-

scu dodać, że w polskich warunkach pewnej improwizacji decyzyjnej, rewolucyjnych czasami przemian rynkowych, niezwykle szybkich zmian zachodzących w systemie gospodarczym i sferze regulacji (np. prawnych i finansowych) zagadnienia obowiązującego ładu (porządku) ekonomicznego schodzą w praktyce nauczania na dalszy plan⁵⁾.

4. Na podkreślenie zasługuje zaznaczenie w programach nauczania problematyki społecznej gospodarki rynkowej i etycznego działania gospodarczego, co niestety jest często lekceważone w polskiej praktyce życia społeczno-gospodarczego, a wśród młodych ludzi utrzymuje się przekonanie, że pierwszy milion trzeba ukraść lub że cała ekonomia oparta jest na cynicznej, wyzutej z wszelkiego humanizmu, wyniszczającej grze konkurencyjnej.

W sumie, wydaje się, że efekty toczących się prac w ramach międzynarodowych, trójstronnych badań w zakresie rozwijania edukacji ekonomicznej, stanowiąc będą cenne uzupełnienie toczącej się w Polsce dyskusji nad kształtem nauczania ekonomii. Głosem za nauczaniem także polskich studentów i uczniów kreatywnej, humanistycznej, społecznie przyjaznej przedsiębiorczości, tak by mogli stawać się prawdziwymi obywatelami świata i „euroekonomistami”.

*) Oldenburg – Moskka – Warschau – Projekt

1) Projekt realizowany z oddziałem zielonogórskim PTE. W jego ramach powstają programy nauczania przedsiębiorczości w szkołach średnich, podręczniki ekonomii i przedsiębiorczości dla polskich szkół średnich oraz praktyczne przewodniki tworzenia i prowadzenia przedsiębiorstw szkolnych.

2) H. Kaminski, J. Brdulak (red. nauk.), „Edukacja ekonomiczna w procesie transformacji w Polsce”, IfOeB, Oldenburg 2003, s. 4.

3) F. Żurkowski, „Podstawy przedsiębiorczości. Zakres podstawowy”. Podręcznik dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum. MAC Edukacja S.A., Kielce 2002.

4) „Ekonomia w praktyce” (red. nauk. H. Kaminski), Oldenburg-Warszawa 2005 oraz C. Holtel, „Zakładamy firmę uczniowską!” Oldenburg-Warszawa 2005.

5) Por.: „Edukacja ekonomiczna w procesie”..., op. cit.

Profesor Stanisław Rączkowski

Był też działaczem społecznym, jednym ze współzałożycieli Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego i wybitnym uczestnikiem jego prac niemal do ostatka. Jego czynne zainteresowanie kształceniem młodzieży sprawiło, że przez kilkanaście lat brał aktywny udział w prowadzeniu organizowanych przez PTE corocznych olimpiad wiedzy ekonomicznej dla uczniów liceów.

Przewodniczył przez wiele lat Komitetowi Ekonomicznemu Polskiej Akademii Nauk.

Stanisław Rączkowski należał do tego pokolenia polskich ekonomistów, które na podstawie własnych przeżyć przedwojennych i okupacyjnych było szczególnie wyczulone na zafobanie i biedę swego kraju. Było dla niego oczywiste, że bez względu na kształt polityczny i ustrojowy trzeba maksimum energii poświęcić dziełu odbudowy i rozwoju kraju. Toteż obok pracy naukowej i społecznej zaangażował się czynnie w prace organów państwa – od Centralnego Urzędu Planowania przez Narodowy Bank Polski do aktywnej działalności na niwie międzynarodowej w charakterze delegata polskiego w różnych negocjacjach i konferencjach, a wreszcie na stanowisku radcy finansowego w Ambasadzie Polski w Waszyngtonie. Po powrocie do kraju pełnił wiele funkcji doradczych.

Dzięki swej wiedzy i doświadczeniu Profesor Stanisław Rączkowski zdobył sobie szerokie uznanie nie tylko w kraju, lecz także w świecie jako naukowiec i ekspert. Zapraszany przez najpoważniejsze uczelnie i instytuty, prowadził wykłady na uniwersytetach wielu krajów, a także brał udział w pracach różnych międzynarodowych zespołów badawczych i doradczych.

Był człowiekiem o niezrównanej skromności i życzliwości dla ludzi. W polskim środowisku ekonomicznym cieszył się powszechnym szacunkiem i miłością. Tracimy w Nim nie tylko nauczyciela, ale też serdecznego przyjaciela.

Cześć Jego pamięci
Zdzisław Sadowski

Z wielkim smutkiem żegnam w imieniu redakcji „Ekonomisty” jednego z czołowych polskich ekonomistów, Profesora Stanisława Rączkowskiego, wieloletniego członka Rady Programowej naszego pisma. Tak niedawno obchodziliśmy 90-lecie Jego urodzin, które wyznaczyło też 70-lecie Jego pracy naukowej.

Jego wkład do nauki rozpoczęła napisana na Uniwersytecie Poznańskim pod kierunkiem profesora Edwarda Taylora praca doktorska, poświęcona teorii pieniądza J. M. Keynesa. Spotkała się ona z wielkim uznaniem. Opublikowana po raz pierwszy tuż przed wybuchem wojny, została wznowiona wkrótce po jej zakończeniu, a jej autor stał się szybko autorytetem naukowym w dziedzinie pieniądza i polityki gospodarczej. W ciągu długiego życia ogłosił potem wiele prac, zwłaszcza na temat światowej sytuacji płatniczej i międzynarodowego systemu finansowego.

Przede wszystkim jednak był Stanisław Rączkowski niestrudzonym nauczycielem młodzieży. Pracę tę rozpoczął już podczas okupacji niemieckiej, wykładając na działającym w Warszawie zakonspirowanym Uniwersytecie Poznańskim. Natychmiast po wojnie rozpoczął wykłady z dziedziny teorii pieniądza i polityki pieniężnej w SGH w Warszawie i Łodzi, po czym aż do przejścia na emeryturę prowadził wykłady w SGPiS. Jego pełen życzliwości stosunek do młodzieży zjednywał mu zawsze powszechną sympatię i uznanie.

Jerzy Trudzik

Co rynkowe, co społeczne

Co ma mieć prymat – wolna gospodarka rynkowa czy ogólny interes społeczny? Ta pierwsza sprzyja rozwojowi kapitału i niesie postęp. Interes społeczny pozwala z kolei na zabezpieczenie podstawowych potrzeb egzystencjalnych szerokim masom ludzkim. Jedno i drugie jest ważne, więc może swoisty konglomerat: społeczna gospodarka rynkowa.

W Białej Podlaskiej odbyła się konferencja naukowa poświęcona regionalnym aspektom społecznej gospodarki rynkowej. Mimo lokalnego sformułowania tematu dominowały jednak zagadnienia natury ogólnej o charakterze teoretycznym, odnoszące się do skali globalnej. Wyraźnie do aspektów regionalnych i praktycznych nawiązał dr Jerzy Małkowski, prezes warszawskiego oddziału PTE.

Kapitalizm lokalnie drapieźny

Jego zdaniem, społeczny charakter gospodarki rynkowej jest bardziej potrzebny w regionie niż w stolicy. Jak stwierdził, lokalnie kapitalizm jest bardziej drapieźny. W stolicach i dużych aglomeracjach – „pod świecznikiem”, staje się ucywilizowany. Gospodarka rynkowa w czystym wydaniu nie znosi żadnego interwencjonizmu. Według Małkowskiego, dodatek „społeczna” jest swoistym wytrychem, który – jak wszystko wskazuje – wzbudza powszechne zaufanie, czyni ją bardziej ludzką.

Według prof. Bogumiły Muchy-Leszko z UMCS, społeczna gospodarka rynkowa realizowana w ramach Unii Europejskiej stanowi szansę dla regionów słabo rozwiniętych, takich jak Lubelszczyzna. Ten aspekt społeczny pozwala na zmniejszanie dysproporcji społecznych i gospodarczych w stosunku do innych regionów. Oczywiście opinie na temat rzeczywistych rezultatów polityki spójności są podzielone. Nie brakuje i krytyki, że nie przynoszą zamierzonych efektów.

Unia podkreśla społeczność

Tadeusz Kucharuk, prezes białskiego koła PTE, zwraca uwagę, że w swoim widzeniu gospodarki rynkowej Unia Europejska też wdraża jej społeczny wymiar. Jest to praktycznie widoczne na każdym kroku. Przejawia się choćby w dopłatach bezpośrednich dla rolników czy ustalaniu kwot produkcyjnych. To nic innego, jak interwencjonizm przydający gospodarce rynkowej charakteru społecznego.

Między zwolennikami „czystego rynku” i rynku z domieszką czynnika społecznego, panuje spór. Zarzucają nawzajem swoim koncepcjom niepowodzenia występujące w rozwoju gospodarczym. Tymczasem nie ma na to żadnych dowodów. Zdaniem prof. Elżbiety Mączyńskiej, prezesa PTE, w Polsce panuje duża skłonność do przypisywania winy za wszelkie trudności gospodarcze, trwającej od 17 lat transformacji. Nie da się jednak zbadać, czy rozwój gospodarki cierpi z tego powodu, czy jego stan zaawansowania zależy od czynników zewnętrznych, globalnych.

Pytanie o wolność w gospodarce

Zresztą wszystko zdaje się świadczyć, że wolnej gospodarki rynkowej nigdy nie było i nie będzie. Albo była ona ograniczana przez interwencjonizm państwowy, albo w ten sam sposób wzmocniana. Nigdy nie była zastawiona sama sobie.

Czym jest społeczna gospodarka rynkowa? Odpowiedzi na to pytanie szukał dr Horst F. Wunsche z Fundacji L. Erharda. Jego zdaniem, a jest to opinia wywieudziona z koncepcji ekonomicznych Ludwiga Erharda, w społecznej gospodarce rynkowej nie chodzi o to, aby dokonywać głębokiej korekty mechanizmów rynkowych, ale żeby jednak zapewnić jak najbardziej równomierny dostęp do dóbr. Konkludując: wszyscy powinni mieć możliwość maksymalnego korzystania z dóbr. Tę opinię uzupełnił dr Piotr Pysz z Fachhochschule w Osnabrück. – *Wolny rynek musi być ujęty w ramy ładu państwowego, ale on go nie może ograniczać* – sprecyzował.

Zdaniem premiera

Ta bezprecedensowa w Białej Podlaskiej konferencja została przygotowana przez: PTE, UMCS i Fundację L. Erharda w Bonn. Odbywała się pod patronatem Ministerstwa Rozwoju Regionalnego i marszałka województwa lubelskiego. Spotkała się z zainteresowaniem premiera Kazimierza Marcinkiewicza. W nadesłanym do uczestników liście prezes Rady Ministrów podkreślił „ogromny postęp i niespotykaną dotąd dynamikę społecznej gospodarki rynkowej”. Widoczne to jest m.in. w działaniach na rzecz rozwoju regionów. Zdaniem premiera, wpływa to na „wzrost poczucia bezpieczeństwa i rozwój regionów”.

Jadwiga Trzeźniowska

XIX Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej

Zakończyła się już XIX edycja Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej. Od momentu rozpoczęcia olimpiady w roku szkolnym 1987/1988 wzięło w niej udział łącznie 207 tys. uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Myślą przewodnią XIX Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej było **RYZIKO W DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ**.

Zawody olimpiady są trzystopniowe. Zakwalifikowanie do udziału w zawodach wyższego stopnia odbywa się na zasadach konkursu.

- Zawody I stopnia (szkolne) odbyły się 7 listopada 2005 r. Uczestniczyło w nich 11 tys. uczniów z 695 szkół, którzy odpowiadali na 41 pytań, w tym 1 o charakterze ogólnym oraz 40 pytań testowych o charakterze szczegółowym. Do komitetów okręgowych wpłynęło 2511 najlepszych prac z 453 szkół.
- Zawody II stopnia (okręgowe) odbyły się 7 stycznia 2006 r. Brało w nich udział 1056 osób. Zwiększył się w nich udział uczniów ze szkół ogólnokształcących – 97 osób w porównaniu z XVIII OWE. Zawodnicy otrzymali 32 pytania, w tym 2 o charakterze ogólnym i 30 pytań testowych.
- Zawody III stopnia (finały) odbyły się 11 – 12 marca br. w Ośrodku Szkolenia Kadr Statystyki w Jachrance. Pierwszego dnia przeprowadzono egzamin pisemny. Zawodnicy odpowiadali na 2 pytania o charakterze ogólnym, rozwiązywali zadanie rachunkowe i odpowiadali na 30 pytań testowych.

Dla uatrakcyjnienia finałów została wprowadzona możliwość wyboru przez zawodników tematu drugiego pisemnego spośród 3 pytań dotyczących ryzyka i ubezpieczeń. Polska Izba Ubezpieczeń, chcąc spopularyzować tę tematykę wśród uczniów, postanowiła nagrodzić najlepsze prace. W związku z tym 11 marca spośród 100 prac z tej tematyki **kapituła pod przewodnictwem prof. Elżbiety Mączyńskiej, prezesa Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego**, przyznała: – 2 Nagrody Specjalne Prezesa Polskiej Izby Ubezpieczeń: dla Martyny Melskiej z Zespołu Szkół Ekonomicznych w Żarach i Artura Osińskiego z Zespołu Szkół Ekonomicznych w Mińsku Mazowieckim oraz 2 wyróżnienia: dla Adriana Burdy z V Liceum Ogólnokształcącego im. K. Kieślowskiego w Zielonej Górze i Janusza Cieszyńskiego z XIV Liceum Ogólnokształcącego im. Polonii Belgijskiej we Wrocławiu.

Jury finałów przewodniczył po raz dziewiętnasty **prof. dr hab. Leszek Kalkowski**.

Spotkanie młodzieży z prof. dr. hab. Zdzisławem Sadowskim, prezesem honorowym PTE, w którym uczestniczyła prof. dr hab. Elżbieta Mączyńska, prezes PTE, a prowadziła je prof. dr hab. Stanisława Borkowska, przewodnicząca Komitetu Głównego Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej.

Pytania przygotował Zespół Naukowy KG OWE pod kierunkiem **dr. inż. Andrzeja Muszyńskiego**.

Zwycięzcą XIX Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej został Karol KARPIŃSKI uczeń XIII Liceum Ogólnokształcącego ze Szczecina.

II miejsce zajął **Dariusz Wolszczak** z XXXIV Liceum Ogólnokształcącego im. Miguela de Cervantesa z Warszawy,

III miejsce zajął **Krzysztof Dziubiński** z III Liceum Ogólnokształcącego im. Marynarki Wojennej RP w Gdyni.

W dziewiętnastu edycjach olimpiady najwięcej laureatów miały:

- Zespół Szkół Ekonomicznych w Zielonej Górze – 28 laureatów
- Zespół Szkół Ekonomicznych im. S. Żeromskiego w Legnicy – 23;
- Zespół Szkół Ekonomicznych nr 1 im. M. Kopernika w Koszalinie – 21;
- I Liceum Ogólnokształcące im. E. Dembowskiego w Zielonej Górze – 20;
- XIV Liceum Ogólnokształcące im. Polonii Belgijskiej we Wrocławiu – 14.

XX Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej w roku szkolnym 2006/2007

Myślą przewodnią XX Olimpiady przyjętą na posiedzeniu Komitetu Głównego Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej 8 lutego br. będzie **„Kapitał ludzki i innowacyjność w gospodarce polskiej”**.

Terminy zawodów poszczególnych stopni XX OWE:

- I stopnia (szkolne) – 6 listopada 2006 r.
- II stopnia (okręgowe) – 6 stycznia 2007 r.
- III stopnia (centralne) – 24 – 25 marca 2007 r.

Lista laureatów XIX Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej w roku szkolnym 2005/2006

L.p.	Imię i nazwisko	Okręg	Lokata	Klasa	Nazwa i adres szkoły	Imię i nazwisko opiekuna naukowego
1.	Karol Karpiński	Szczecin	I	II	XIII Liceum Ogólnokształcące, ul. Unisławy 26 71-413 Szczecin	mgr Barbara Dąbrowska
2.	Dariusz Wolszczak	Warszawa	II	III	XXXIV Liceum Ogólnokształcące im. Miguela de Cervantesa, ul. Zakrzewska 24 00-737 Warszawa	mgr Marcin Palenik
3.	Krzysztof Dziubiński	Gdańsk	III	III	III Liceum Ogólnokształcące im. Marynarki Wojennej RP ul. Legionów 27 81-405 Gdynia	mgr Waldemar Kotowski
4.	Michał Kwiatkowski	Zielona Góra	IV	III	I Liceum Ogólnokształcące im. E. Dembowskiego, ul. Kilińskiego 7 65-508 Zielona Góra	dr Wiesław Danielak
5.	Rafał Andrzej Buła	Częstochowa	V	III	II Liceum Ogólnokształcące im. H. Malczewskiej, ul. Daszyńskiego 2 42-400 Zawiercie	mgr inż. Małgorzata Grzanka
6.	Martyna Zuzanna Melska	Zielona Góra	V	IV	Zespół Szkół Ekonomicznych, Technikum Ekonomiczne, ul. Długosza 23 68-200 Żary	mgr Andrzej Szczepański
7.	Łukasz Włodarczyk	Warszawa	V	III	XXXIV Liceum Ogólnokształcące im. Miguela de Cervantesa ul. Zakrzewska 24 00-737 Warszawa	mgr Marcin Palenik
	Ewa Piotrowska	Białystok	VI	IV	Zespół Szkół Handlowo-Ekonomicznych, ul. Bema 105 15-370 Białystok	mgr Teresa Zalewska
9.	Tomasz Zdunek	Wrocław	VI	III	XIV Liceum Ogólnokształcące im. Polonii Belgijskiej, ul. Brücknera 10 51-410 Wrocław	mgr Maciej Bąk
10.	Łukasz Janikowski	Częstochowa	VII	III	IX Liceum Ogólnokształcące im. C. K. Norwida, ul. Jasnogórska 8 42-200 Częstochowa	mgr Krystyna Borkowska
11.	Stanisław Pękala	Warszawa	VII	IV	Zespół Szkół Ekonomicznych im. H. Spoczyńskiej w Lipinach 26-425 Odrzywół	mgr Halina Gapys
12.	Łukasz Urbański	Szczecin	VII	IV	Zespół Szkół nr 1 im. M. Kopernika, Technikum Ekonomiczne ul. W. Andersa 30 75-626 Koszalin	mgr Wanda Lotfi
13.	Łukasz Fiałkowski	Zielona Góra	VIII	III	I Liceum Ogólnokształcące im. E. Dembowskiego, ul. Kilińskiego 7 65-508 Zielona Góra	dr Wiesław Danielak
14.	Szymon Jędrzejewski	Warszawa	VIII	II	VI Liceum Ogólnokształcące im. J. Kochanowskiego, ul. Kilińskiego 25 26-600 Radom	mgr inż. Jerzy Serafin
15.	Seweryn Makowski	Bydgoszcz	VIII	III	II Liceum Ogólnokształcące im. M. Konopnickiej, ul. Konopnickiej 15 88-100 Inowrocław	mgr Waldemar Wąsniowski
16.	Katarzyna Czernecka	Częstochowa	IX	II	IX Liceum Ogólnokształcące im. C. K. Norwida, ul. Jasnogórska 8 42-200 Częstochowa	mgr Anđżelika Zabraniak
17.	Daniel Ofiara	Wrocław	IX	IV	Zespół Szkół Ekonomicznych im. W. Stysia, ul. Ks. Agnieszki 2 58-100 Świdnica	mgr Mirosława Ryś
18.	Jakub Janicki	Gdańsk	X	III	III Liceum Ogólnokształcące im. Marynarki Wojennej RP, ul. Legionów 27 81-405 Gdynia	mgr Waldemar Kotowski
19.	Rafał Wrona	Opole	X	II	II Liceum Ogólnokształcące im. M. Konopnickiej ul. Pułaskiego 3 45-048 Opole	dr Stanisław Karleszko mgr Ewa Michalska
20.	Robert Durlej	Wrocław	XI	III	XIV Liceum Ogólnokształcące im. Polonii Belgijskiej, ul. Brücknera 10 51-410 Wrocław	mgr Maciej Bąk
21.	Michał Jeka	Wrocław	XI	I	XIV Liceum Ogólnokształcące im. Polonii Belgijskiej, ul. Brücknera 10 51-410 Wrocław	mgr Maciej Bąk
22.	Bartosz Malinowski	Katowice	XI	II	V Liceum Ogólnokształcące, ul. Słowackiego 45 43-300 Bielsko-Biała	mgr Beata Odrobińska-Podsiadło
23.	Piotr Szawlis	Wrocław	XI	III	XIV Liceum Ogólnokształcące im. Polonii Belgijskiej, ul. Brücknera 10 51-410 Wrocław	mgr Maciej Bąk
24.	Tomasz Krakowiak	Lublin	XII	II	III Liceum Ogólnokształcące im. Unii Lubelskiej, plac Wolności 4 20-005 Lublin	mgr Waldemar Żytomski
25.	Iwona Klimczak	Kraków	XIII	IV	Zespół Szkół Ekonomicznych im. O. Langego, ul. Grodzka 34 33-300 Nowy Sącz	mgr Anna Kaszuba
26.	Radosław Wydrych	Częstochowa	XIII	III	IX Liceum Ogólnokształcące im. C. K. Norwida, ul. Jasnogórska 8 42-200 Częstochowa	mgr Krystyna Borkowska
27.	Maria Ziąbrowska	Warszawa	XIII	III	XXXIV Liceum Ogólnokształcące im. Miguela de Cervantesa ul. Zakrzewska 24 00-737 Warszawa	mgr Marcin Palenik
28.	Dawid Kielbiński	Zielona Góra	XIV	III	I Liceum Ogólnokształcące im. E. Dembowskiego, ul. Kilińskiego 7 65-508 Zielona Góra	dr Wiesław Danielak
29.	Andrzej Różycki	Lublin	XIV	III	I Liceum Ogólnokształcące im. ks. A. J. Czartoryskiego, ul. Partyzantów 16 24-100 Puławy	mgr Alicja Wawer
30.	Mateusz Rutka	Kielce	XV	III	Zespół Szkół Ekonomicznych im. M. Kopernika, ul. Kopernika 8 25-336 Kielce	mgr Grażyna Tatka

Monika Simińska

Poznański Oddział PTE ma 60 lat

26 kwietnia 2006 roku, w przededniu 61. rocznicy posiedzenia założycielskiego, które odbyło się 29 kwietnia 1945 roku w Akademii Handlowej, a które swój finał w postaci wpisu do rejestru stowarzyszeń i związków znalazło w styczniu 1946 roku, odbyło się spotkanie czczące 60-lecie istnienia Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Poznaniu.

W uroczystości uczestniczyła prof. dr hab. Elżbieta Mączyńska, prezes Zarządu Krajowego, dr Artur Pollok i dr Józef Łobocki w podwójnej roli: reprezentantów Zarządu Krajowego oraz prezesów oddziałów w Krakowie i Lublinie, a także dr Andrzej Dębowski z Zielonej Góry. Swoją obecnością zaszczytili nas również Ryszard Grobelny, prezydent Poznania oraz Tomasz Kayser, wiceprezydent, dając tym samym wyraz swego szacunku i sympatii dla działalności stowarzyszenia.

Wszystkich zgromadzonych przywitała prof. zw. dr hab. Bogna Pilarczyk, prezes poznańskiego oddziału. W swojej mowie powitalnej nakreśliła historię oddziału – od momentu wspomnianego już posiedzenia założycielskiego pod przewodnictwem prof. dra Edwarda Taylora, poprzez lata wielkich zmian, aż po obecną działalność.

Po serdecznym powitaniu prezes Bogny Pilarczyk głos zabrała prof. dr hab. Elżbieta Mączyńska, prezes Zarządu Krajowego, która złożyła na ręce prof. zw. dr hab. Bogny Pilarczyk gratulacje za tak długą i owocną działalność. Dr Artur Pollok i dr Józef Łobocki wręczyli w imieniu Zarządu Krajowego pamiątkową tablicę z gratulacjami oraz kosz kwiatów.

Głos zabrał również Ryszard Grobelny, prezydent Poznania. W swoim wystąpieniu podziękował poznańskiemu oddziałowi za wkład w dzieło tworzenia nowoczesnej gospodarki rynkowej i za wiele działań upowszechniających myśl ekonomiczną oraz życzył dalszych sukcesów.

W kolejnej części spotkania wystąpił prof. zw. dr hab. Marek Ratajczak, wiceprezes zarządu poznańskiego oddziału i jednocześnie prorektor Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, mówiąc o miejscu i roli Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w życiu gospodarczym kraju. Po wystąpieniu profesora Ratajczaka uwaga wszystkich zebranych skupiła się na publikacji zatytułowanej 60 lat Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Poznaniu i Wielkopolsce 1946 – 2006. Książka ta została napisana i przygotowana specjalnie z okazji jubileuszu. Jej pierwsza wersja została wydana w 1986 roku pt. „Polskie Towarzystwo Ekonomiczne w Poznaniu i Wielkopolsce 1946 – 1984”, a jej autorem był prof. dr hab. Waław Jarmołowicz. Tegoroczne wydanie zostało wzbogacone o zdjęcia oraz poszerzone o lata 1984 – 2006. Autorem tej części jest dr Helena Bednarek. Na spotkaniu jubileuszowym głos zabrało oboje autorów, podkreślając jak poważnym, a jednocześnie ciekawym i przyjemnym zadaniem było przyjrzenie się historii poznańskiego oddziału PTE.

Jubileusz 60-lecia PTE w Poznaniu okazał się miłym, udanym spotkaniem. W tym miejscu należy bardzo podziękować Mariuszowi Sadłosze, prezesowi Domu Maklerskiego BZ WBK, za udzielone wsparcie finansowe, bez którego nie byłaby możliwa organizacja uroczystości.

17.02.2006

Spotkanie Rady Naukowej PTE z dr. JERZYM KWIECIŃSKIM na temat: „Strategia rozwoju regionalnego w Polsce w ramach polityki spójności UE

Obrady otworzyła i prowadziła prof. dr hab. Elżbieta Mączyńska, prezes PTE, informując, że PTE przygotowuje kongres ekonomistów, a członkowie RN PTE prowadzą badania nt. funkcjonowania i planowania rozwoju polskiej gospodarki. Gościem PTE był minister J. Kwieciński, który potraktował spotkanie jako ważne w ramach konsultacji wstępnego projektu narodowych strategicznych ram odniesienia 2007 – 2013. Wprowadzenie do dyskusji koncentrowało się na analizie struktury środków unijnych na lata 2004 – 2006, Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007 – 2015 oraz dokumencie pt. „Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia” (NSRO). Minister J. Kwieciński przedstawił strukturę środków unijnych na lata 2004 – 2006 oraz poinformował, że 8,6 mln euro pochodzi z funduszy strukturalnych, 4,2 mln z Funduszu Spójności, czyli w sumie mamy prawie 13 mln euro do dyspozycji. Fundusze strukturalne można wydawać do 2008 roku, w wypadku Funduszu Spójności – do 2010.

23.03.2006

Posiedzenie władz statutowych PTE, w tym Zarządu Krajowego PTE

Przyjęto ważne ustalenia organizacyjne, w tym rezygnację prof. J. Brdulaka z funkcji sekretarza generalnego PTE. Powołano (w głosowaniu tajnym) na sekretarza generalnego PTE dr. Józefa Łobockiego i przedyskutowano podstawowe wnioski z raportu komisji inwentaryzacyjnej pod przewodnictwem dr A. Polloka, wiceprezesa PTE.

Zaprojektowano VIII Kongres Ekonomistów Polskich na pierwszy kwartał 2007 r. oraz przyjęto propozycję jego koncepcji, opracowaną przez Prezydium Rady Naukowej PTE.

Zgodnie z przyjętą koncepcją, kongres powinien dawać sposobność prezentacji poglądów i dyskusji nad problemami żywotnymi z punktu widzenia stanu i perspektyw rozwoju nauk ekonomicznych w Polsce oraz uczestnictwa ekonomistów polskich w rozwiązywaniu ważnych problemów praktyki życia gospodarczego w każdej skali – międzynarodowej (w tym europejskiej), krajowej, regionalno-lokalnej i mikroekonomicznej (przedsiębiorstwa). Szeroka – pod względem merytorycznym – formuła kongresu nie wyklucza, ale – wręcz przeciwnie – czyni niezbędną – potrzebę jego „uporządkowa-

nia” w sensie sprecyzowania kilku fundamentalnych zakresów czy poziomów prezentacji i dyskusji, z jednoczesnym sformułowaniem bardziej szczegółowych grup problemowych. W szczególności umożliwiłoby to niezbędne ukierunkowanie przebiegu obrad (dyskusji) na podstawie „referatów zamówionych”, czyli wiodących dla poszczególnych grup.

Lista grup problemowych powinna być przedmiotem wspólnej dyskusji i – w rezultacie – stosownej decyzji Rady Naukowej PTE i Rady Programowej kongresu. Poniższa propozycja jest zatem jedynie głosem w tej dyskusji. Proponujemy, aby ogólnym punktem odniesienia tematyki kongresu była kategoria rozwoju zarówno w rozważaniach teoretycznych, jak i w odniesieniu do gospodarki Polski, charakteryzowanej na tle tendencji występujących w gospodarce światowej.

Temat kongresu można by sformułować następująco: Polska w gospodarce światowej – szanse i zagrożenia rozwoju. W ramach tego tematu RN PTE proponuje wyróżnić trzy duże obszary tematyczne:

I Nauki ekonomiczne wobec wyzwań współczesnego rozwoju społeczno-gospodarczego.

II Polityka gospodarcza a krótkookresowe oraz strategiczne cele rozwoju gospodarczego kraju w warunkach członkostwa w UE.

III Edukacja ekonomiczna na rzecz rozwoju

30.03.2006

Spotkanie prezesa PTE i sekretarza generalnego PTE z kierownictwem Polskiej Izby Ubezpieczeń (w siedzibie PIU)

W spotkaniu, zorganizowanym w siedzibie Polskiej Izby Ubezpieczeń rolę gospodarzy pełnili: Andrzej Maciążek – dyrektor Biura Zarządu PIU, dr Bogusław Sosnowski – przewodniczący Komisji Badań Rynku i Promocji Ubezpieczeń PIU, prezes FINLIFE Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A., Marcin Gajzler – rzecznik prasowy i wicedyrektor FINLIFE Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. oraz Marek M. Kurowski – sekretarz Komisji Badań Rynku i Promocji Ubezpieczeń PIU. Zarząd Krajowy Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego reprezentowali: prof. Elżbieta Mączyńska – prezes PTE, dr Józef Łobocki – sekretarz generalny PTE i dr Andrzej Muszyński – sekretarz naukowy Komitetu Głównego Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej przy ZK PTE i główny koordynator ZK PTE.

Przedmiotem spotkania były konsultacje nt. najważniejszych dziedzin dalszej współpracy z uwzględnieniem pozytywnych doświadczeń, w tym dotyczących sponsorowania przez PIU kon-

kursu o nagrodę specjalną Polskiej Izby Ubezpieczeń w ramach finałów XIX Ogólnopolskiej Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej, organizowanej od dwiętnastu lat przez Komitet Główny Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej przy ZK PTE (kapituła, złożona z przedstawicieli kierownictwa PIU, PTE i KG OWE, pod przewodnictwem prezesa PTE przyznała nagrody i wyróżnienia za najlepsze prace nt. ubezpieczeń 10 marca br. – pozostałe nagrody PIU będą przyznane na uroczystym zakończeniu XIX OWE, z udziałem wszystkich patronów i sponsorów OWE).

09 do 11.03.2006

Finały XIX Ogólnopolskiej Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej w Jachrance pod Warszawą (szerzej – w biuletynie)

30.03.2006

Czwartkowe spotkanie dyskusyjne w Warszawskim Domu Ekonomisty Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego pt. „Budżet zadaniowy” – spotkanie z prof. Teresą Lubińską, sekretarzem stanu w KPRM, gościem specjalnym ZK PTE

Czwartkowe spotkania dyskusyjne w warszawskim Domu Ekonomisty zgodnie z tradycją związane były z ważnymi wydarzeniami lub nowymi projektami zmian w gospodarce. Uczestnikami spotkań były i są najczęściej osoby z nauki, gospodarki

i polityki, przy czym niezależnie od udziału gościa specjalnego w tych spotkaniach do dyskusji zapraszani są przedstawiciele całego środowiska ekonomistów, także nienależący do PTE. Na seminarium 30 marca br. gościem specjalnym PTE była prof. T. Lubińska, sekretarz stanu w KPRM.

W ramach swojego wystąpienia zaprezentowała koncepcję prac rządu nad tzw. budżetem zadaniowym lub – w szerszym ujęciu – podejściem zadaniowym do wkomponowania problematyki rozwoju długofalowego w mechanizm budżetowy. Zgodnie z wcześniejszymi zapowiedziami, w wystąpieniu pani minister dominowała prezentacja problemów ogólnych i niektórych zagadnień praktycznych. Myśl przewodnią tego wystąpienia nawiązywała wprost do konieczności poprawy finansowania zamierzeń innowacyjnych, nauki i edukacji oraz projektów wdrożeń nowych technik, technologii, patentów, wzorów użytkowych i wynalazków.

Dyskusją kierowała prof. Elżbieta Mączyńska, prezes PTE. Poinformowała, że wraz z Klubem Dziennikarzy Biznesowych SDP przygotowany jest program pięciu konwersatoriów, kompleksowo obejmujący główne problemy funkcjonowania gospodarki i państwa). Na zakończenie prof. T. Lubińska ponowiła zaproszenie dla osób zainteresowanych dalszymi dyskusjami do KPRM na 10 kwietnia br.

31.03.2006

Konferencja w Białej Podlaskiej oraz spotkanie z delegacją uniwersytetu w Oldenburgu (dr P. Pysz i F. Winche) (szerzej – w artykule J. Trudzik o konferencji)

04 do 05.04.2006

Wizyta prof. E. Mączyńskiej, prezesa Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, w Legnicy

W ramach współpracy z regionalnym O/PTE prof. E. Mączyńska spotkała się ze środowiskami ekonomistów, w tym z władzami O/PTE oraz nauczycielami i młodymi ekonomistami. Ponadto wygłosiła dwa wykłady i uczestniczyła w inauguracji pracy nowego Koła PTE przy KGHM. W ramach wykładów zaprezentowała najnowsze trendy w badaniach ekonomicznych i ocenach wpływu zmian cywilizacyjnych na postawy i zachowania uczestników społecznego procesu gospodarowania.

20.04.2006

Posiedzenie Rady Praktyki Gospodarczej przy ZK PTE

Posiedzenie połączone z wystąpieniem prof. Z. Sadowskiego. Nowym sekretarzem Rady został dr Józef Łobocki, sekretarz generalny PTE.

26.04.2006

Uroczyste obchody 60-lecia O/PTE w Poznaniu z udziałem prezesa PTE (szerzej – w artykule M. Simińskiej)

17.05.2006

Posiedzenie Rady Naukowej PTE na temat dokumentów rządowych, określających „Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007 – 2013”

Spotkanie nawiązywało do zaproszenia złożonego przez ministra J. Kwiecińskiego z 17 lutego br., na którym przedstawił on strukturę środków unijnych na lata 2004 – 2006 oraz poinformował o planach konsultacji rządowych nt. dokumentów pt. „Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia” (NSRO).

Na posiedzenie nadesłano opinie eksperckie, które udostępniono uczestnikom posiedzenia. W ramach dyskusji przedmiotem ocen były m.in. diagnoza sytuacji gospodarczej (zbyt rozbudowana), cel strategiczny i cele szczegółowe NSRO (w wielu wypadkach niespójne), struktura środków UE dla Polski w ramach NSRO i system lub sposób realizacji zamierzonych celów.

Zespół Rady naukowej PTE pod przewodnictwem prof. J. Kotowicz-Jawor opracuje i przedstawi rządowi RP opinię syntetyczną o NSRO.

17.05.2006

Posiedzenie Rady Strategii Społeczno-Gospodarczej przy Radzie Ministrów w siedzibie PTE

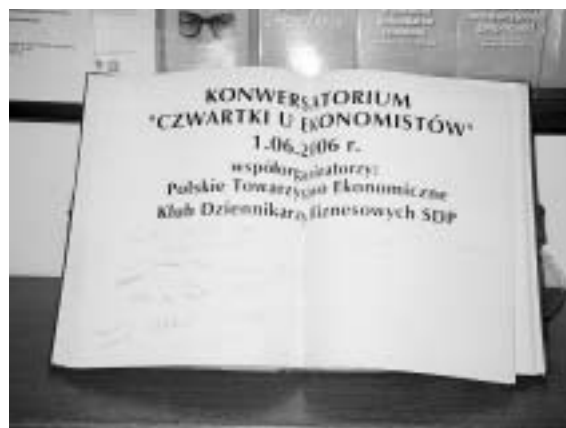
Posiedzenie zorganizowano z inicjatywy prof. E. Mączyńskiej, prezesa PTE, a równocześnie sekretarza RSSG. Prof. E. Mączyńska poinformowała, że nowy rząd nie podjął decyzji o funkcjonowaniu Rady i zaprosiła wszystkich jej uczestników do prac w dotychczasowym składzie w ramach PTE.

30.05.2006

Ostatnia droga prof. S. Rączkowskiego – 19 maja 2006 r. zmarł Profesor Stanisław Rączkowski – szerzej – na stronach internetowych i we wspomnieniu prof. Z. Sadowskiego, prezesa honorowego PTE – w Biuletynie PTE.

01.06.2006

Konwersatorium polskiego Towarzystwa Ekonomicznego i Klubu Dziennikarzy Biznesowych SDP pt. „Czwartki u ekonomistów” – moderator G. Cydejko i prof. E. Mączyńska „Państwo prawa – prawa władzy” (szerzej – we wprowadzeniu do Biuletynu PTE i na stronach internetowych PTE – www.pte.pl).

02.06.2006

„Czy transformacja w Polsce już się zakończyła” – seminarium połączone z promocją książki prof. M. Miszewskiego i M. Bałtowskiego oraz inauguracją cyklu konferencji i seminariów przedkongresowych

W warszawskim Domu Ekonomisty PTE odbyła się dyskusja, w której po prezentacjach autorów książki – prof. M. Miszewskiego, M. Bałtowskiego – wypowiedzieli się prof. T. Kowalik i prof. F. Tomczak.

Seminarium prowadziła prof. E. Mączyńska, prezes PTE. Na zakończenie podkreśliła, że dyskusja w pełnym kształcie będzie dostępna na stronach internetowych PTE (www.pte.pl).

W czasie seminarium czynna była wystawa wydawnictw PTE i PWN

06.06.2006
Posiedzenie kapituły „Złotej Odznaki Honorowej PTE z Wieńcem”

Kapituła postanowiła przyznać te najwyższe odznaczenia w PTE:

- Tadeuszowi Orłowskiemu – wieloletniemu przewodniczącemu Krajowej Komisji Rewizyjnej Towarzystwa;
- Maciejowi Cychnerskiemu – wieloletniemu prezesowi O/PTE w Bydgoszczy
- prof. Józefowi Orczykowi – wieloletniemu prezesowi O/PTE w Poznaniu

08.06.2006
Konferencja dla uczczenia 50-lecia II Zjazdu Ekonomistów Polskich w Łodzi z okresu 7 – 9 czerwca 1956 r. (szerzej – na stronach www.ptc.pl)
NAJBLIŻSZE PLANY

2006-06-14 Posiedzenie władz statutowych PTE.

2006-06-22 „Żyjemy lepiej” – reforma finansów publicznych w założeniach do budżetu państwa 2007. Konwersatorium – „Czwartki u ekonomistów”.

Paradygmat cywilizacyjny...

⇐ dokończenie ze str. 6

Zdzisław Sadowski, jako wieloletni prezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, a obecnie prezes honorowy. Po wojnie PTE rozpoczęło działalność w 1945 r. Szczegółowe informacje o naszych zrealizowanych i planowanych seminariach i konferencjach znajdują Państwo na naszej stronie internetowej.

Serdecznie zapraszam do współpracy z nami i udziału w dyskusjach. A teraz oddaję głos redaktorowi Grzegorzowi Cydejko – przewodniczącemu Klubu Dziennikarzy Biznesowych SDP.

Elżbieta Mączyńska

¹⁾ „Gdy konflikty będziemy ujmować w kategoriach fal przemian, wtedy nie powiemy, że główny konflikt dzisiaj toczy się pomiędzy światem islamu a Zachodem, ani że jest to starcie «Zachodu z resztą świata», jak sugeruje Samuel Huntington. Ani Ameryka nie chyli się ku upadkowi, jak głosi Paul Kennedy, ani nie stanęliśmy w obliczu «końca historii», który ogłosił Francis Fukuyama. Najgłębsze znaczenie ekonomiczne i strategiczne ma zbliżający się podział świata na trzy wyraźnie od-

mienne i potencjalnie wrogie wobec siebie cywilizacje, których granic nie można określić, odwołując się do tradycyjnej definicji” – por. A. Tofler – „Zmiana władzy. Wiedza, bogactwo i przemoc u progu XXI stulecia”, wydawca: Zysk i Spółka wydawnictwo S. J., Poznań, 2003. oraz Alvin i Heidi Toffler, „Budowa nowej cywilizacji. Polityka trzeciej fali”. Wydawnictwo: Zysk i Spółka, Warszawa, 2000.

²⁾ „Spowiedź monetarysty” Forum 30.6.2003 s. 26 (wywiad z M. Friedmanem)

³⁾ J. K. Galbraith, „Gospodarka niewinnego oszustwa. Prawda naszych czasów”, Wyd. MTBiznes, Warszawa, 2005; J. E. Stiglitz, „Globalizacja”, Warszawa, 2004 PWN

⁴⁾ Mączyńska Elżbieta, „Słabnące tempo wzrostu w gospodarce światowej” – symposium Rady Strategii Społeczno-Gospodarczej, „Ekonomista”, nr 5, 2003, s. 655.

⁵⁾ Sadowski Zdzisław, „O ustroju społeczno-gospodarczym”, w pracy zbiorowej, „Polski ustrój społeczno-gospodarczy: Jaki kapitalizm?”, red. Jan Mujżel/Bronisław Fiedor/Stanisław Owsiak/Elżbieta Mączyńska, RSSG, Raport nr 22, Warszawa, 2003.

A. i H. Toffler, „Budowa nowej cywilizacji. Polityka trzeciej fali”, Wyd. Zysk i Spółka Poznań 1996, U. Beck, „Społeczeństwo ryzyka. W drodze do innej nowoczesności”, Wyd. Scholar, Warszawa, 2002., J. Rifkin, „Koniec pracy. Schyłek siły roboczej na świecie i początek ery postrykonowej”, Wydawnictwo Dolnośląskie, 1995, wyd. pol. 2001

Nowe oblicze naszego Banku

WYDAWNICTWA SZKOLNE I PEDAGOGICZNE

polecają

Elżbieta Adamowicz, Sylwester Gregorczyk,
Maria Romanowska, Agnieszka Sopińska, Piotr Wachowiak

Ewelina Nojszewska

Podręcznik do przedmiotu *podstawy ekonomii* dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz studentów. Zawiera materiał nauczania dla zawodów: technik ekonomista i technik handlowiec.

PODSTAWY EKONOMII

**EKONOMIA
BEZ TAJEMNIC**
Podręcznik cz. 1

**EKONOMIA
BEZ TAJEMNIC**
Podręcznik cz. 2

**EKONOMIA
BEZ TAJEMNIC**
Poradnik dla nauczyciela

Zatwierdzony przez MEN podręcznik do przedmiotu *podstawy ekonomii*, napisany zgodnie z programami nauczania dla zawodów: technik ekonomista i technik handlowiec. Część 1 zawiera treści z zakresu mikroekonomii, a część 2 — z makroekonomii. Aby ułatwić uczniom zrozumienie podstaw ekonomii, autorzy zawarli w podręczniku wiele ćwiczeń i opisów przypadków, które ukazują praktyczne zastosowanie wiedzy ekonomicznej.

Poradnik dotyczy treści obu części podręcznika. Zawiera wskazówki, jak prowadzić poszczególne lekcje, rozwiązania wybranych zadań i ćwiczeń z podręcznika oraz ćwiczenia dodatkowe.

Nowości

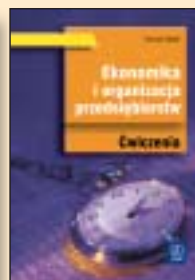
Damian Dębski

**EKONOMIKA
I ORGANIZACJA
PRZEDSIĘBIORSTW**
Podręcznik cz. 1

**EKONOMIKA
I ORGANIZACJA
PRZEDSIĘBIORSTW**
Podręcznik cz. 2

**EKONOMIKA
I ORGANIZACJA
PRZEDSIĘBIORSTW**
Ćwiczenia

Zatwierdzony przez MEN podręcznik do nauczania przedmiotu *ekonomika przedsiębiorstw* w zawodzie technik ekonomista. Materiał nauczania jest bogato ilustrowany rysunkami graficznymi, wykresami i schematami oraz licznymi przykładami. Do sprawdzenia nabytych umiejętności podano zadania i testy wielokrotnego wyboru.

Uzupełnieniem podręcznika są ćwiczenia, skorelowane z treścią obu części podręcznika. Obok zadań rachunkowych w zbiorze są zawarte ćwiczenia polegające na dokonywaniu różnorodnych klasyfikacji, wypełnianiu dokumentów związanych z funkcjonowaniem przedsiębiorstwa, podawaniu przykładów z praktyki gospodarczej. Wykonywanie ćwiczeń ułatwia uczniom zrozumienie, utrwalenie i pogłębienie wiadomości, a tym samym pozwala na lepsze ich przygotowanie do egzaminu zawodowego.

Termin wydania III kw. 2006 r.

Irena Frymark

RACHUNKOWOŚĆ PRZEDSIĘBIORCY

Zatwierdzony przez MEN podręcznik do nauczania przedmiotu *rachunkowość przedsiębiorstw* w zawodach: technik ekonomista i technik handlowiec. Podobnie jak w innych podręcznikach tej autorki teoria jest podana w bardzo przystępny sposób i uzupełniona licznymi przykładami i ćwiczeniami, a do sprawdzenia stopnia opanowania materiału służą zadania. Na końcu książki są dwa zadania, ujmujące całość ewidencji w przedsiębiorstwie: produkcyjnym i handlowym.

Grażyna Borowska

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Zatwierdzony przez MEN podręcznik do nauczania przedmiotu *zasady rachunkowości* w zawodach: technik ekonomista i technik handlowiec. Może być również wykorzystywany do nauczania w zawodzie technik rachunkowości w szkołach policealnych. Treść książki uzupełniają liczne przykłady, a także zadania, które mogą być rozwiązywane bezpośrednio w podręczniku. Do utrwalenia wiedzy mogą być również wykorzystane zadania testowe, których w podręczniku jest około 200.

Termin wydania III kw. 2006 r.

Halina Szulce,
Magdalena Florek,
Tomasz Żymkowski

MARKETING

Zatwierdzony przez MEN podręcznik do nauczania przedmiotu *marketing* w zawodach: technik ekonomista i technik handlowiec. Przedstawiono w nim podstawowe pojęcia, zasady i instrumenty marketingu. Materiał nauczania jest bogato ilustrowany rysunkami graficznymi, wykresami i schematami. Liczne przykłady i ćwiczenia ułatwiają uczniom utrwalenie przedstawionych zasad marketingowych i zmuszają do samodzielnego rozwiązywania problemów przedsiębiorstwa.

Termin wydania III kw. 2006 r.

Więcej informacji o publikacjach
Wydawnictw oraz możliwości ich zakupu

sklep internetowy: www.wsip.com.pl

telecentrum: 0 800 220 555

czynne od poniedziałku do piątku w godz.: 8.00-16.00